

Rok 1967

SVĚDECTVÍ SOUČASTNÍKŮ O ROCE 1967

jak jež viděli, pozorovali, hodnotili, zapisovali do evidenčních a jiných dokladů, mluvili o něm (a často také nemluvili) na schůzích, předsedních poradách, řízných zasedáních, konferencích a také mezi sebou doma či jinde - což všechno kronikář svědomitě vyslechl, pročítal, opsal, přepsal, sám prožil, někdy něco domyslel, nakonec vše shrnul a utřídil do těchto deseti kapitol:

1. LETEM ROKEM 1967

(Ve světě - V naší vlasti - V našem městě - Jaké bylo počasí) str.

2. MĚSTO, JEHO SPRÁVA A OBČANÉ

Městské volené orgány - Výstavba města - Asanační záležitosti - Městské hospodářství - Služby města

Blanska - Domovní správa - Městské kino -
Pohyb obyvatelstva a sociální péče - Ibor pro ob-
čanské záležitosti - Byty a bytová spolupráce
občanů - Obchody a restaurace -)

3. MĚSTSKÉ EKONOMICKÉ ZÁZEMÍ

(ČKD - METRA - A DAST - Jihomoravské pe-
kárný - Grafia - Fotochema - Lachema - Cihelny
J. Klimenta - Podniky služeb (OPP - OSP) - Do-
prava a spoje (ČSD, ČSAD - POŠTA) - Peněžnictví
a organizace (Státní banka, Státní spořitelna, Pod-
nik výpočetní techniky)

4. ZEMĚDĚLSTVÍ ZTRACÍ PŮDU

(JZD - Zahradkářství - Městské radniční -)

5. OD JESLÍ PO ŠKOLY A UČILIŠTĚ

(Jesle a mateřské školy - Blanenské devíti-
letky - Střední všeobecně vzdělávací škola -
Zvláštní škola - Lidová škola umění - Lidová
škola jazyků - Učňovská učiliště.)

6. VŠECHNO PRO ZDRAVÍ

(Poliklinika - OHES - Čs Červený kříž -)

7. O KULTURNÍM ŽIVOTĚ

(Podmínky kulturní práce - Organizátoři kulturního života - Závodní kluby ČKD a METRA - Knihovny a čtenáři - Vlastivědné muzeum - Cirkus - Kina - Symfonický orchestr města Blanska - Rozhlasové okénko - Zpravodaj - Místní časopisy)

8. SPOLEČENSKÉ ZÁJMY A LIDSKÉ ZÁLIBY

(Tělovýchova ve městě - Mexi oběma Spartaky - Spartak METRA - Spartak ČKD - Svazarm - Společenské organizace - Zájmové organizace -)

9. JAK JSME SI ŽILI

(Sociální složení obyvatelstva - Bytové poměry - Rodinné příjmy a nákupy - Ceny životních potřeb - Výdaje na domácnost - Jiné výdaje -)

10. VDĚLOSTI - LIDĚ - ŽIVOT

(Narodní umělec Vilém Makovský a Blansko - KAMENA - Kovolijna - Ředitel Vilém Kučala - Lásky občanů o město - Vorní dárci krve - Vorní řidiči - Dr. J. Nepustil - Volné soboty - Jak jsme se soudili - Společnost přátel řáhu -)

Kapitola první:

Letem rokem 1967

VE SVĚTĚ

Za celý rok - žel - neustichly obrané, výbuchy letectvých pum a prolévání krve v dalekém Vietnamu, kam americká vláda nadále vypravovala další a další vojenské jednotky, válečnou techniku, třebaže ve všech končinách naší země rostly a sílily hlasy protestů. Jejich vyvrcholením byla světová konference proti válce ve Vietnamu, konaná začátkem července ve Stockholmu na účasti bojovníků z armád ze 60 zemí. Také v samotných USA bylo v průběhu roku 1967 nečetné protiválečných demonstrací a v srpnu se v Los Angeles dokonce pacient samné nemocnice - býv. voják - 33letý John Copping na protest proti válce upálil, a nic však jeho smrt a protesty mezinárodní veřejnosti jakkoliv zastavily další úsilí americké vlády dosáhnout ve Vietnamu vojenského vítězství. Ani setkání presidenta L. Johnsona se sovětským premiérem Alex. Kosyginem 25. června v Glasboro (USA) nepřineslo zmírnění americké agrese.

Velký vliv na tento tragický vývoj ve světě mělo zřejmě také další ochlazení styků mezi SSSR a lidovou Čínou, kde po demonstracích 1. kv. kulturní revoluce došlo k řadě přírodních útoků na velvyslance SSSR v Pekingu a k výměně ostrých diplo-

matických nob. Konečně ani výbuch první atomové pu-
my, kterou Čína demonstrativně předvedla dne 17. června,
nebyl mírovému úsilí nijak na prospěch.

Připočteme k tomuto jednomu válečnému ohniisku
také druhé, které začátkem června vzniklo na Středním
východě: po předcházejících politických vyhrůžkách mezi
Spojenou arabskou republikou, Sýrií a Jordánskem
i ostatními arabskými zeměmi na straně jedné a Izrae-
lem na straně druhé znenadání izraelská vojska křižo-
čila (zvláště leteckými silami) na arabské sousedy a v
několika málo dnech vojensky obsadila část Jordánska
a celý Sinajský poloostrov až po Suezský průplav, když
předtím izraelské letectvo prakticky zcela zničilo egypt-
ské letectvo přímo na jeho letištích. Válka Arabů s
Izraelem sice jen šestidenní, ale s tak dalekosáhlými
důsledky pro arabské sousedy Izraele znovu rozvířila
diplomatickou činnost téměř v celém světě, který se
rozestoupil na dva tábory - naše republika dokonce
přerušila styky s Izraelem. Až do konce 1967 nebyl celý
tento velmi vážný konflikt vyřešen a ani jeho příčiny,
ani následky nebyly odstraněny.

A do března - v červnu došlo k dalšímu meziná-
rodnímu napětí v Evropě po generálském puči v Řecku,
k útěku řeckého krále do Říma, k nastolení diktatu-
ry se všemi obyčejnými důsledky pro demokratické síly
v zemi.

Lidstvo však přesto během roku 1967 stále věřilo,
že trvalé úsilí o mír bude nakonec korunováno ú-
spěchem. K této víře přispívaly též četné návštěvy mexi-
ckých státníků, zvláště významná návštěva francouzského
presidenta de Gaulle v září v Polku, návštěva fran-
couzského premiéra Pompidoua v Moskvě, zahraničí-

ního ministra Německé spolkové republiky Willi Brandta v Rumunsku (v srpnu), při čemž došlo k navázání diplomatických styků mezi oběma těmito zeměmi. Konečně se v listopadu uvolnilo napětí kolem ostrova Kypru jistou formou dohody mezi Tureckem a Řeckem. Velmi živý byl - možná tak říci - v uplynulém roce provoz ve vesmíru. Uskutečněna byla celá řada pokusů s vypouštěním kosmických těles - zvláště v SSSR několik desítek lodí typu Kosmos - USA vyslaly m. j. dvě sondy kolem Měsíce a Venuše. Sovětská stanice Venera 4 dokonce 4. října na Venuši měkce přistála. Během roku (v únoru a dubnu) vyzkoušely vlastní družice země také Francie a Itálie.

V r. 1967 došlo však také ke dvěma tragickým neštěstím a lidským ztrátám při provádění kosmického průzkumu. Dne 28. ledna vybuchla na Kennedyho mysu ke startu připravená kosmická loď Apollo a v ní uhoreli tři američtí kosmonauti V. Grisson, Edw. White a Roger Chaffee. O tři měsíce později při návratu sovětské kosmické lodi Sojuz I z obětu země zahynul letec kosmonaut, hrdina Sovětského svazu inženýr plukovník Vladimír Michajlov Komarov. V souvislosti s kosmickými výzkumy byla uzavřena mezi SSSR - USA - a Velkou Británií smlouva o výzkumu a využití kosmického prostoru včetně Měsíce.

Rádi můžeme v r. 1967 zaznamenat dvě významné mezinárodní události čistě mírového charakteru, na kterých byla bezprostředně zúčastněna naše republika. Tak 29. června dokončili sovětské a naši pracovníci stavbu plynovodu ze SSSR k nám. A od 27. dubna do 29. října probíhala v kanadském Montrealu světová výstava s vůdčím heslem Člověk a jeho svět.

Naše republika tam měla vlastní pavilón s pohostinskými provozy a s originálními kulturními pořady: Kinosautomat a Laterna magika. Bylo jistě málo lidí na světě i u nás, kteří při přípravách výstavy přispouštěli, že v této světové soutěži kultury, umění a pracovní dovednosti obstojíme právě my s Československa s tak vynikajícím a naprosto jednoznačně uznávaným úspěchem. Doklady jsou však ve světovém tisku nezvrátelné. Milióny prostých návštěvníků a tisíce předních světových osobností kultury, hospodářství a politiky strhl obdiv a uznání. Byl to pro naši republiku a všechny, kdož se na naší montrealské expozici podíleli, snad největší mezinárodní úspěch, jakého jsme kdy dosáhli. Proto i v této kronice mu pro věčnou paměť patří čestné místo.

V naší vlasti

Všechny významnější mezinárodní události se přirozeně jedna více a druhá méně - odrážely také v našem vnitřním životě, neboť svět se rozvojem komunikačních prostředků jaksi změnil - rozhlas, televize a komunikační družice urychlily chod informací a mohli bychom tedy také pod tímto rozvojím úhlem rekapitulovat rok 1967 v našich poměrech politických, hospodářských a kulturních. Píšeme však kroniku našeho města a omezíme proto i přehled života v naší vlasti jen na míru nejmenší a na to, co bylo převážně jen naše.

Rok 1967 byl u nás nesmělým počátkem zavádění nové soustavy řízení do našeho hospodářství. Proklamaceň byl sice sdírnakně nastup do takových ekonomických vztahů, které přinesou nápravu známých a dlouho

početovaných nedostatku a obtíží - jako monopolní postavení podniků, jejich direktivní řízení včetně detailního určování jejich produkce, z toho pramenící převaha poptávky nad nabídkou, malá přizpůsobivost a přímo přehlédnutí potřeby a požadavků trhu a spotřebitelů, rovnostářské odměňování za práci kvalitou i lajdáckou. Při tom neustále rostoucí nezastavenost průmýslových investic a zanedbávání výstavby bytové. Řešení vyšších výrobních úkolů prostým zvyšováním zaměstnanosti. Jenže zkušenosti s rokem 1967 jsou takové, že na těchto souhlasu centrálního vedení podniky povětšinou převzaly z nové soustavy právě jen výhodně stanovené velkoobchodní ceny, vytvářely jimi hrubé důchody a využívaly jak možnost výplat nejrizičnějších prémie a odměn, tak zvyšování maloobchodních cen. Nedůslednost v zavádění nové soustavy byla na konci roku zřejmá viditelná.

V prvních měsících roku začala v Praze výstavba metra, prováděná živými diskusemi tisku, rozhlasu a televize, neboť projekční záměry nepřiblížily ke všem potřebám, hlediskům i možnostem této nákladné investice a koncepcí výstavby byla po diskusích několikrát - ještě i po zahájení - měněna.

V únoru se v Praze konal VI. všedoborový sjezd a přijal řadu závazných směrnic a usnesení pro odborářskou práci v předpokládaných nových ekonomických podmínkách.

Únor a březen prožívala většina národa alespoň na dálku prostřednictvím televize zimní olympijské hry v Grenoble, odkud naši sportovci přivezli několik medailí (skokan na lyžích Jiří Raška zlatou a stříbrnou, krasobruslařka Hana Mašková bronzovou a hokejisté stříbrnou).

V dubnu došlo v Karlových Varech ke konferenci evropských komunistických a dělnických stran, jichž bylo zastoupeno 24 a které projednávaly především otázky evropské bezpečnosti se vztahem k existenci dvou německých států.

Počátkem června se konal v Praze V. sjezd Čsl svazu mládeže (také za přítomnosti zástupců blanenských mladých lidí). Sjezdu předcházela rozsáhlá diskuse a hledaly se v ní možnosti nového přístupu k organizaci mladých. Navrhovaná základní přestavba, však se na sjezdu neprosadila a změnily se jen některé nepodstatné zásady.

Naproti tomu také v červnu v Praze konaný IV. sjezd Svazu čsl. spisovatelů měl - na naší tehdejší poměry - průběh zcela neobyčejný. Došlo k ostré výměně názorů, jež jejich důsledkem bylo v rámci vyloučení tří spisovatelů - Ivan Klíma, Antonín J. Liehm a Ludvík Vaculík - z KSČ, při čemž ÚVKSČ třem dalším spisovatelům uložil stranické tresty a Svazu spisovatelů odňal vydávání týdeníku Literární noviny. Tyto události se staly podnětem a předmětem mnohých diskusí a kritik nejen na kulturní frontě, ale též v ostatním veřejném životě.

Také v rámci konaný V. sjezd novinářů se mimo jiné zabýval sjezdem spisovatelů a ve svých usneseních se postavil proti spisovatelům. Druhé pololetí roku 1967 bylo tedy ve znamení jistého politického napětí, které přeznamenaly také oslavy 100letého výročí narození národního umělce Petra Bězruče, vyhlášeného jako světově kulturní výročí. A konečně došlo též v Praze ke studentským demonstracím ("štrahovské události") a s nimi k dalším regresivním zásahům.

V samotném závěru roku 1967 probíhaly v celé naší vlasti souběžně se všemi přátelskými socialistickými zeměmi

a především se Sovětským svazem důstojně a programově bohatě oslavu 50. výročí Velké říjnové social. revoluce.

A ve všech těchto událostech ustoupil do jisté míry a veřejně pokornosti do pozadí počátek díla, které svou velikostí a významem bude nepochybně v naší historii jistým mezníkem: dne 8. září totiž byly zahájeny práce na prvním úseku výstavby naší první československé dálnice a to u Prahy na trase Praha-Brno-Bratislava.

V našem městě

Jaký byl rok 1967 u nás doma - to je vlastním obsahem všech dalších kronikářských kapitol, neřazených však chronologicky podle postupujících dnů a měsíců, ale tak, aby pokud možno odděleně postihly jednotlivé oblasti městského života a všechny specifické zájmy či potřeby společenských skupin.

Proto do tohoto úvodního celoročního přehledu nacházejeme pouze aktivity, která jedním směrem vedla v závěru roku všechny státní, politické a společenské instituce bez rozdílů. Podle zákona 69/67 Sb. začaly totiž po státní a politické linii přípravy voleb do všech stupňů národních výborů - stanovených na den 19. května 1968. Zákon přitom předpokládá především ustanovení místních komisí Národní fronty.

Proto také v našem městě probíhala na vedení městského výboru KSČ příslušná jednání mezi orgány MěNV a všemi společenskými organizacemi. Ujasňovala se hlediska a sjednocovaly názory, aby jak průběh předvolebních etap, tak samotné volby byly pro další práci MěNV společenskou a politickou přílohou.

Jaké bylo počasí v roce 1967?

LEDEN

mírný, mlhavý, sněhu málo. Sedm dní slunečno, jinak kataženo, mlhavo.

ÚNOR

mírný, mlhavý, sněhu málo.
Čtrnáct dní částečně slunečno, nejnižší teplota -11°C , nejvyšší $+12^{\circ}\text{C}$
23. 12. silná severní víchřice, hrnělo.

BŘEZEN

celkem teplo, sucho, slabé deštové přehánky. - Dvanáct dní se sluncem, nejnižší teplota $-3,5^{\circ}\text{C}$, nejvyšší $+15^{\circ}$. Spácci přiletli 10. 13.

I. čtvrtletí

mírné, celkem sucho.

DUBEN

teplý, suchý; pouze 5 deštových dní. Nejnižší teplota $-0,5^{\circ}\text{C}$, nejvyšší teplota $+21^{\circ}\text{C}$
Vlaštovky přiletly 15. 4, korýši 26. 4.

KVĚTEN

teplý, suchý. Pouze 7 deštových dní, čtyři dni bouřkové. Nejnižší teplota 0°C , nejvyšší $+26^{\circ}\text{C}$

ČERVEN

horký, vlhký. Dvanáct dní deštových, sedm dní bouřkových.
Nejnižší teplota $+4^{\circ}\text{C}$, nejvyšší 31°C

II. čtvrtletí

v celku teple, suche.

ČERVENEC velmi horký, suchý. Šest dní deštových, pět dní bouřkových, ostatní dny slunečno. Nejnižší teplota $+14^{\circ}\text{C}$, nejvyšší 31°C

SRPEN velmi horký, suchý. Čtyři dny deštové, čtyři bouřkové, ostatní slunečno. Jeden den $+16^{\circ}$, pak celý srpen $20-31^{\circ}\text{C}$

ZÁŘÍ teple, suché. Hodně ranních mlh. Sedm dní deštových, jeden bouřka. Ostatní dny slunečno až polojasno. Dva dny $+13^{\circ}\text{C}$, zbytek $17-27^{\circ}\text{C}$

III. čtvrtletí teple, až horke, sucho

ŘÍJEN teple, suchý, hodně mlhavo. Dva dny deštové, jeden den $+9^{\circ}\text{C}$, jinak mezi $11-22^{\circ}\text{C}$

LISTOPAD poměrně chladný, suchý, mlhavý. Pět dní deštových, nejnižší teplota denní 7°C , nejvyšší $+12^{\circ}\text{C}$

PROSINEC mírný, mlhavý. Nejnižší teplota -9°C , jinak mezi -4°C a $+7^{\circ}\text{C}$
Na Štědrý den 24. 12. $+12^{\circ}\text{C}$
Deset dní deštové nebo sněhové přehánky

IV. čtvrtletí mírné, suché.

Tedy po stránce počasí byl celý rok 1967 hodně suchý.

Takhle to všechno vědomě zaznamenala paní Jarmila Šproková, která se svým manželem již léta jako konička (zálibu) pěstuje meteorologii. Patří jí díky kronikářů i všech těch, kteří jednou budou v kronice hledat svědectví o tom, za jakých podmínek a jak jsme žili...

Nový kronikář :

Kapitola druhá:

MĚSTO, JEHO SPRÁVA A OBČANÉ

MĚSTSKÉ VOLENÉ ORGÁNY

Do MěNV byl rok 1967 posledním uceleným rokem funkční činnosti, započaté v r. 1964 - neboť rok 1968 má být rokem nových voleb. Vě složení poslaneckého pléna došlo v tomto roce ke změnám pouze v tom, že celkový počet poslanců se snížil o tři (59-3). (Ing. Zdeněk Polický z obvodu 28 se přestěhoval z Blanska, Vlad. Pleh z obvodu 15 se vzdal mandátu pro nemoc a Marie Novotná z obvodu 17 zemřela). Místo nich noví poslanci voleni nebyli a funkce v obvodech se nově rozdělily.

Chod městské správy operationě řídila 13členná rada MěNV ve složení: předseda Josef Kovarík, náměstek předsedy JUDr. Oldřich Vítouch, tajemník Vlasta Chalupová (všichni tři jako uvolnění funkcionáři) a dále: předseda komise finanční Vlad. Zachar, komise výstavby Jar. Farník, školské a kulturní Jan Musil, místního hospodářství Ing. Miloš Koeman, obchodu Vlad. Havelka, remédělská Jiří Šustal, sociálně zdravotní Mg Ph. Karel Kopal, bytové Aug. Vojanec, veřej. pořádku Kant. Krutis a předsedkyně Sboru pro občanské záležitosti Zdenka Zatecká. Schůzím rady byl od 24. 5., kdy byla podle zákona č. 23./63 Sb. zvolena nová Městská komise lidové

kontroly, přítomen její předseda Vladimír Šmíd. Do schůzí byli zváni podle projednaného programu představitelé různých úseků hospodářského či veřejného života.

Rada konala 25 schůzí, trvajících obvykle 6 hodin a projednávala hospodářské, finanční, správní a personální záležitosti, výstavbu města a všeho, co s ní souviselo, plány a opravy v komisích a odborech, spolupráci s občanskými výbory, připomínky a stížnosti občanů, zásadní směrnice pro řízení veřejných akcí, veřejného pořádku, vybavení škol a práce aparátu MěNV.

Projednávání a schvalování plánů, rozpočtů a závěrečných účtů MěNV, rozhodování o koncepčních směrech činnosti rady, komisí a hospodářských organizací města, jakož i přijímání pracovníků aparátu je vyhrazeno plenárním zasedáním poslanců MěNV, kterých bylo v průběhu roku 1967 celkem 6 s těmito projednávanými pořady:

- 25.1. — 1.) Zhodnocení brigádnické pomoci občanů a vyhodnocení spolupráce s občany a podniky
- 2.) Schválení jednotného plánu kulturní osvětlové činnosti na rok 1967
- 3.) Schválení plánu práce MěNV na rok 1967.
- 22.3. — 1.) Nástup do volebnovacích prací v r. 1967
- 2.) Komplexní rozbor r. 1966 a schválení účetní závěrky.
- 24.5. — 1.) Zpráva k návrhu čtvrté pětiletky a rozpočet na r. 1967
- 2.) Volba členů Městské komise lidové kontroly a složení slibu zvolených.
- 30.8. — 1.) Plnění plánů a rozpočtů MěNV za první pololetí 1967.

FOTOKRONIKA

(27)(28)(29)

- 25.10. - Přípravenost výstavby sídliště Blansko-sever
(za účasti zástupců Poz. staveb z Brna)
- 12.12. - Slavnostní plenární zasedání ke 24. výročí po-
depsání smlouvy o spojení mezi ČSSR - SSSR

Plenárních zasedání se vedle poslanců MěNV obvykle
účastňovali někteří městští poslanci ONV a KNV, pra-
videlně pak zástupci občanských výborů a místních
organizací KSC. - Průměrná účast poslanců byla 81%.

Aparát MěNV se organizačně členil na odbory a
při nich jako pomocné orgány rady, resp. pléna prac-
ovaly komise, složené z předstů (členů rady), dalších
poslanců a aktivistů.

Odbory byly:

- 1.) plánovací a finanční (vedoucí Lad. Hudec)
s komisemi plánovací a finanční,
- 2.) výstavby (vedoucí Ing. Zvonimír Jäger) s komisí výst.
- 3.) pro vnitřní věci (vedoucí Vlasta Šebelová) s komi-
semi školskou a kulturní, ochrany veřejného po-
řádku a sociálnězdravotní,
- 4.) místního hospodářství (ved. Frant. Bartošík)
s komisemi pro obchod, služby, bytovou a zemědělskou.

Z aparátu odešel koncem roku právník a referent bytové
komise JUDr. Oldřich Němec a na jeho místo nastoupil
JUDr. Jeroným Lochman.

Vě městě bylo ustaveno a s různým úsilím pracovalo
59 občanských výborů podle volebních obvodů a tedy
určených jako iniciativní a kontrolní sbory občanů pro
práci každého poslance. Je přirozené, že rada MěNV neustá-
le v občanských výborech vyhledávala podporu zamýšle-
ných akcí a pomoc při organizování brigád, zaměřených

na vzhled či vybavení města, úpravu komunikací atd, vždy ostatně v souladu s tím, co občané sami požadovali.

VÝSTAVBA MĚSTA

Celoroční práci radě, plénu poslanců, odborných komisí a pracovníků aparátu převážně udávaly ton problémy městské výstavby a s ní související otázky ekonomické a finanční, voláště pak proto, že od r. 1967 se v hospodářství MěNV poprvé uplatnily zásady nové soustavy řízení - dle vládního nařízení č. 100/66 Sb. - o jejich vlivech a důsledcích ještě bude dále uvedeno několik vysvětlujících poznámek.

Začátek i konec roku 1967 zastihl ve městě řadu staveb rozestavěných a ještě nedokončených. Sem patří především poliklinika, téměř již dokončena, budovy učiliště n. p. Metra, pavilón služeb, 28 bytových jednotek prováděných svépomocí členů Stavebního bytového družstva zaměstnanců ČKD na ulici Erbenově a na téže ulici rovněž již téměř dokončených 18 bytových jednotek Bytového družstva Okresního stavebního podniku. K tomu ovšem přistupují různé stavby v průmyslových podnicích pro výrobní účely.

Jiné stavby byly v r. 1967 zahájeny (a do r. 1968 jako rozestavěné rovněž přecházejí), a to: přestavba městského kina, přestavba Lázeňského klubu ČKD, zahájení výstavby 160 bytových jednotek ve věžových domech na ulici Dvorské, průtahová komunikace od kavod Metra (prozatím) k ulici Mlýnské a v té souvislosti regulace k silnici přilehající části toku Svítavy s projektem nového mostu z Mlýnské ulice ke sportovišti Spartaku Metra, obřadní síň v budově MěNV, sklady technických služeb v Horní Palavě a sklady

prodejny Jednota - stavebniny na ulici Pražské.
Projekčně byla připravena stavba administrativní vý-
škové budovy na Wanklově náměstí.

Konečně byly v r. 1967 dokončeny a odevzdány sled-
mu účelů kolářské budova na zastávce ČSD Blansko-měs-
to, telekomunikační budova Okresní správy spojů na uli-
ci Svitavské, osm bytových jednotek pro pracovníky JZD
na ulici Zborovské - což byly, bohužel, jediné nové byto-
vé jednotky, které blanenská občanská obec v uplynulém
roce dostala do užívání... Dále skončila výstavba Závod-
ního klubu Metra, generální přestavba samoobslužné
drogerie na rohu ulice Dukelské a nám. Svobody, pane-
lova prodejna jednoty v Lidlišti. - Mezi dokončené
stavby patří také 5 rodinných domků v různých čás-
tech města, jakož i přes 80 garáží. Vzhledem město nemá-
lo přispěly vnější i vnitřní úpravy obchodů na Dukelské
ulici, jako Kniha, Oční optika, prodejna a opravna dru-
stva Inaha, Klenoty, Květiny a konečně také Nábytek
na náměstí Svobody.

Souběžně s bytovou a jinou stavební výstavbou měs-
ta můžeme v r. 1967 zaznamenat stále pokračující pé-
či o údržbu, obnovu a rozšíření komunikací, inženýr-
ských sítí a vzhledových úprav. Tak došlo na komu-
nikace v ulicích Kollárova a Dvořákové. Je však ta-
ké rekonstruována generální přestavba vozovky na ulici Svi-
tavské, a to péčí Okresní silniční správy, takže se v hos-
podářství MěNV reobjevuje. Celkem bylo na rok zprovozněno
805 m vozovek a penetrace (m²) provedena na 455 m,
pískovaných chodníků kříženo 310 m² a položeno 3 280 m²
chodníkových dlažeb.

Dále pokračovala plynofikace rozvodem do ulice Lat.
Čecha, Tovární, Svitavské, Rudé armády, Zahradní, Sadové,

doplnit
český
vřaz.

(16)

(17)

(4-8)

(30)

(52)

(56)

(57)

burkyňovy, Lesní a větrné v celkové délce 875 m. - Roz-
šířeno veřejné osvětlení (kolářské výbojkové) v ulicích Bex-
kuevov, Brněnské, Bartošově, Ant. Dvořáka, 9. května, La-
dové, Lotavské, Těchovské, na náměstí Míru a nádraží
ČSAD v úhlné délce 4860 m. - Provedeny práce vodovod-
ní a kanalizační v Palavě v délce 380 m. - Konečně pak
zelenej plochy rozšířeny 8500 m².

44

45

Na většině těchto prací mají vydatný podíl občane.
brigádnickou pomocí, organizovanou občanskou funkcioná-
rů občanských výborů a občanů samostatných, opravujících
ulice, chodníky a travnaté plochy v nejbližším okolí vlast-
ních domovů. Tato pomoc občanů na volebovacích pra-
cích ve městě představuje v roce 1967 úctyhodný počet
108 000 hodin.

K výstavbě některých městských zařízení a pro jejich
údržbu zřídil MěNV od 1. 5. 1967 útvar Technické služby
(vedoucí Fr. Nedoma), ve kterém se soustřeďují stavební a
jiné mechanizační prostředky, jako např. pro čištění ul-
lic a chodníků (kropící auto, velké zametací auto a ma-
lá kára na zametání chodníků). Útvar je do značné míry
hospodářsky samostatný a soběstačný (třeba pokud jde o
mezové fondy pro vlastní státní či příležitostně pracovníky).

ASANAČNÍ ZÁSAHY

Výstavba města si přirozeně vyžádala také některé asa-
nace překážejících domů. Na základě demoličních příka-
zů tak v r. 1967 v blanenských ulic nenávratně zmizel-
lo celkem 8 domovních usedlostí a provozoven, ve kte-
rých (alespoň prvních třech z nich) měly v historii města
své, dobrou a tehdejšími poměry vymezené místo.

Pop. číslo 26. - na Žalkovského 2 - podle vzrůstající paměti.

ku byla v tomto domě otevřena v r. 1849 (v souvislosti se zahájením provozu na kármnické trati Brno - Č. Těbova) první pošta. Tento časový údaj je nepochybný, leč domovní lokalizaci se prozatím nepodařilo ověřit, neboť prouž kármnam v dochovaných pozemkových knihách (vločka 22) je až v roce 1876, zatím co dřívější kármnamy jsou v knihách již uložených ve Státním archivu v Brně. Podle prvního pozemkového kármu byla majitelem domu rodina Přivrová a od r. 1887 rodina Dymáčková, poté od r. 1891 přešlo majetnictví na manžele Františka a Marii Tesařovy, v nichž prvý byl skutečně v r. 1884 jmenován blanenský poštovníkem a úřad zde vykonával do r. 1912, kdy se pošta přestěhovala do budovy tehdejší Městské spořitelny na dnešní Dukelské třídě a odtud konečně v r. 1939 do nově postaveného domu na rohu Světlavské a Smetanovy ulice (patřil rodině Jeřkové), kde je dosud. Dům pop. čís. 26 zakoupil v r. 1925 populární blanenský lékař MUDr. Antonín Kyzlink, a provozoval zde praxi až do své smrti v r. 1955. Poté majetnictví přešlo na čs. stát a naposledy zde bylo sídlo Okresního veterinárního úřadu.

Pop. č. 85 (na Smetanově ul. 3.) podle vločky č. 88 pozemkových knih byl od r. 1869 do 1962 v děděné rodině Charvátových. Jejich předek Emanuel začal v r. 1827 v domě pop. č. 42 na dnešní Dukelské třídě provozovat živnost mydlářskou, která pak přešla na jeho syna Jana, téhož, který s manželkou Marianou právě zakoupil dům pop. č. 85 v uvedeném již roce 1869 a mydlářství sám přenesl. Další dědic František je také kapsán jako člen obecního výboru na pamětné desce připomínající v budově MěNV povýšení Blanska na město v r. 1905. A posledním Charvát - mydlář byl Františkov syn Jaroslav,

43

46

47

48

51

60

od něj po krášení živnosti v r. 1962 dům vykoupil čsl. stát.

Pop. č. 491 (na Vodní ul. 12) je podle vločky pozemkových knih napsán od r. 1908 na Martina Kala (krátce, jen několik měsíců též společně na Jana Marka), jehož jme-
no také člena jako člena obecního výboru na umístění pa-
mětné desce v r. 1905. Martin Kala byl všestranně obchod-
ně činný a v domě č. p. 491 provozoval také živnost semen-
ářskou (byla zde v činnosti pod správou komunálního podni-
ku až do asanace). Ze svědectví pamětníků byl populární
návoditou městskou postavou.

(54)

Pop. č. 224 (na ul. Žalčovského 10)

mal ve vločce 249 pozemkových knih od r. 1878 na-
psáno majetnictví na Josefa Gärtnera, od něhož v r. 1888
převzala dům koupí rodina Ševčíkové, v držení jejížž po-
solků kůstal dům do našich dnů. Přeba ovšem požámenal,
že demolice byla provedena nikoliv původního, ale od kálov-
dů v r. 1935 přestavěného domu. Původní majitelé provozovali
solik také zemědělství, zatímco demolovaný dům byl již
typický dům rodinný.

Pop. č. 296 (na Mlýnské ul. 5.) ve vločce 334 poz. knih
vedený v majetnictví rodiny Šebestových. V r. 1930 na-
od majitelé Oldřich a Jaroslav Ševčíkové přenesli sem so-
dovárnu (zakoupenou v r. 1921) a provozovali ji do r. 1950,
kdy byla znárodněna a až do r. 1961 ji řídil Okresní průmyslo-
vý podnik. Poté byla likvidována.

Pop. č. 307 (na Mlýnské ul. 11.) podle vločky 383 pozemk.
knih od r. 1891 do současnosti byl postupně děděným ma-
jetkem rodiny Gruberových.

K pop. č. 416 na Mlýnské ul. 3 - vykoupením od rodiny No-
žičkovy a pop. č. 561 na ul. Petra Berra 9 od rodiny Ma-
sulovy chybí v porovnávacích knihách další údaje.

Všechny domolované domy - pokud nebyly již v držení
čs. státu - byly od majitelů řádně vykoupeny.

MĚSTSKÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Souhrnnou představu o rozsahu činnosti MěNV dává
konečná účetní uzávěrka (projednávaná spolu
s rozlorem plnění plánů a rozpočtů za r. 1967 ve 33. schů-
zi rady a na 23. plenárním zasedání MěNV dne 6.3.1968,
která na straně příjmů (včetně odvodů ze Služeb
města Blanska a Domovní spravy) vykázala 9, 742 800 Kčs,
K tomu přistoupily převody z fondu rozvoje a rezerv ve
výši 1, 300 700 Kčs, naopak zase MěNV odvedl podle směr-
nic o hospodářství do rozpočtu ONV celkem 1, 222 700 Kčs,
takže úhrn všech příjmů byl 10, 946 800 Kčs.

Jak již bylo řečeno výše, hospodářil MěNV letos
poprvé podle zásad nové hospodářské soustavy, což zna-
menalo, že tradiční, dříve rozpočtované příjmové polož-
ky (daně a poplatky) ustoupily do pozadí před novými,
výdatnějšími příjmy jako byly odvody z hrubého důchodu
oborově řízených podniků průmyslových a hospodářských or-
ganizací, které mají provozovny v Blansku. Do městské
pokladny takto v r. 1967 podniky odvedly 3, 082 100 Kčs,
na daně z obrátu odvedly Služby města Blanska 94 700-
Kčs. Konečně pak další zdroj příjmů - 50% přírůstek
ke stabilizačním odvodům průmyslových podniků obor-
ově řízených - nadlepsil výnosy o 901 900 Kčs.

Historie jde o zcela nový způsob hospodářství MěNV, a-
vedme si pro věčnou paměť, jakým podílem jednotlivé pod-

niky blanenské ekonomické pokladny na odvodech kru-
běho důchodu ve prospěch městské pokladny přispěly:

ČKD Blansko 1 350 000 Kčs
Metra 941 000 Kčs
Adast Blansko 2 70 000 Kčs
Potochemá-Lachema 59 000 Kčs

Grafia,
Cihelny,
Šarova,

Jihomor. plynárny
celkem 17 000 Kčs

Uhrenn. průmysl 2 637 000 Kčs
obchodní podniky 445 000 Kčs

(Potraviny 189 000, Domácí potřeby 65 000, Textil 39 000,
Ledenina 47 000, Oděvy 24 000, Drogerie 27 000 atd.)

Zásady nové soustavy dále dovolily, aby oborové říze-
ně podniky dle svých možností a vlastního uvážení se
podílely na výstavbě veřejně prospěšných městských zařízení,
která svým způsobem přispívají pracovníkům těchto ka-
vodů, bydlení ve městech. Takto - příjmy jednatelů získané
prostředky však MěNV můžeme použít pouze pro účely, ke kte-
rým byly sázané účely.

Celkem takto získal MěNV v r. 1967 příspěvky na prů-
tahovou komunikaci 1, 212 300 Kčs (z toho 727 000 od ČKD
Blanský od brněnských závodů, které tuto komunikaci nejlépe
používají pro dovoz slévárenských písků z Rajce - 469 000 Kčs)
Na mateřskou školu, resp. jesle přispěly závody Adast
325 000 Kčs, Metra 160 000 Kčs, Okresní stav. podnik 25 000-
Kčs, Lachema a Potochemá 39 000 Kčs, Okresní prům. podnik
14 000 Kčs a Oděvy Brno 10 000 Kčs - celkem 572 000 Kčs.

Protokoly příjmy byly pro rok 1967 rozpočtovány úhonnou

částkou 7,376 000 Kčs a dosáhly - jak je v předu uvedeno - celkem 9,743 900 Kčs, lze najisto právem hovořit o roku velmi úspěšného příjmového hospodářství.

Stejně jako příjmy, byly i výdaje na rok 1967 překročeny, a to proto rozpočtovaným 8,988 400 Kčs na 11,190 300 Kčs v podstatě vlivem překročených investic a akci L. Rozdíl byl financován z fondu rozvoje a rezervy MěNV, z účelových příspěvků závodů a z nadplánovaných příjmů. Z obvyklých výdajů podstatně vzrostly náklady na veřejné osvětlení, stejně tak vyšší byly výdaje na přestavbu kina.

(Podrobnější údaje o hospodářství MěNV a k němu příslušných podniků jsou uvedeny v uzávěrkových souhrnech, připojených v plném znění k těmto kronikářským záznamům v odděleném souboru dokladů.)

Nová hospodářská soustava nebyla však prozatím, t. j. v roce 1967 uplatněna v hospodářství MěNV - ostatně jako též ne v celém našem státním hospodářství a ve všech podnicích - do všech důsledků. Základně se tedy změnila vlastná příjmová základna města, přeměnil se vztah k ONV (a jeho prostřednictvím ke státnímu rozpočtu) a MěNV dostal poměrně více samostatnosti k jednání i podnikání. Zůstala však celá řada nedomyšlených a nedorěšených problémů, které do značné míry rozhodování orgány MěNV podvazovaly a jejichž odstranění má přinést vývoj příštích let.

Hlavním hospodářským podnikem jsou SLUŽBY MĚSTA BLANSKÁ s pestrou a dlouhou řadou (celkem 24) provozoven, určených buď pro výhradní služby občanům nebo majících také širší ekonomickou působnost (např. síťotisk, nákladní autodoprava, kladení podlahových

krytin, uhlidová a popelová sluzba), které se uplat-
ňují v širším než místním obvodu a využívají spoje-
ní se socialistickými podniky a společenskými institu-
cemi. Zminěná různorodost provozu a dílen působí
ovšem nemalé potíže při řízení a uplatňování zásad
hospodárnosti a kvality, což také když původní předsta-
vy o poslání komunálních služeb byly před lety vykla-
dány jinak - s ekonomickou a společenskou naivitou.
Proto sem tehdy přešly činnosti nebo služby nevhodné
pro vyšší společenské formy podnikání. Navíc pak neu-
vážené ekonomické směrnice po řadu let kumulova-
valy potřebné a naléhavé investice do zařízení a
místnosti a postlačovaly mezdovou a platovou při-
sáklivost pro kvalitní pracovníky.

V těchto základních podmínkách přešly v r. 1967
také Služby města Blanska na novou soustavu říze-
ní, která je zaměřila hlavně na tvorbu hrubého důcho-
du a v první etapě jim také poskytla jisté možnosti
nových kalkulací a cenových úprav. Za tohoto stavu
překročily Služby předepsaný hrubý důchod o téměř
230 tisíc Kčs na úhrn 2,869 000 Kčs a po splnění od-
vodů posílily vlastní fondy o 266 000 Kčs.

Nechyběly ovšem mezi občany také hlasy (a ozvaly
se též na plenárních zasedáních při hodnocení výsled-
ků Služeb radou MěNV), že dobré finanční výsledky byly
dosaheny využitím volnosti v úpravách cen v jednodu-
šých službách, zatímco však kvalita poskytovaných ú-
konů se nijak nezlepšila - což kritické hlasy se ozýva-
ly na provozovní holičkovou a kadeřnickou.

Co změně v osobě ředitele (od července 1967) došlo
ve Službách postupně také k některým změnám v provo-
zování, především v tom, že byly krouženy ony beznadějně

zkratové (květinová síň v Adamově a půjčovny průmys-
lového zboží v Blansku i v Adamově, které postupem
doby ztratily své funkční oprávnění). Nadále však trva-
jí obliče v popelové službě (vina vysoké poruchovosti
KUKA vozů) a v prádelnách, kde byla likvidována (před
několika lety tak radostně oběany uvítána) rychlopra-
delna na Leninově ulici a kústal provoz jen na Sukově
ulici, technicky naprosto zastaralý. Jeho podstatná část
prádelna se předává do Brna.

Naopak zase byla v průběhu roku otevřena nová mo-
derní rychločistírna na Dukelské ulici a stala se rychle
nejen oblíbenou a hojně vyhledávanou, ale také efektivní.
Podstatnější provozní zlepšení lze očekávat od otevření Pa-
vilonu služeb na Leninově ulici (v r. 1968), kam mají
přejít provozovny krejčovské a otevřena též nová prodejna
módního zboží.

Vě Službách pracovalo celkem 154 osob, tržby od o-
byvatelstva dosáhly 3,560 000 Kčs a výkony celkem
5,225 000 Kčs, čistý zisk 561 000 Kčs.

Ředitel Služeb Josef Šmíd je ve funkci od července 67.

DOMOVNÍ SPRÁVA

take v r. 1967 dostávalo státní dotaci na vyrovnání
nákladů, spojených s údržbou a modernizací svěžen-
ho domovního majetku (celkem je to 101 domů, z toho
6 malých, 14 starších, jinak vesměs nájemních s pováleč-
né výstavby, všechny dohromady mají 1455 bytů),
a výši inkasovaného nájemného, upraveného podle vyhlá-
sky č. 60/64 Sb. Představuje to úhrnem roční náklad
1,893 000 Kčs a na jeden byt se tedy doplácí ze stát-
ních prostředků 1301 Kčs ročně. Přitom dostává Domovní

správa za 1 byt v čistém nájemném (tedy mimo další poplatky za otop, vodu atd) za 1 byt průměrnou částku Kčs 90 - měsíčně.

Přebas jde o poměrně „mladé“ domy, vyžádala si jejich údržba ročního nákladu 782 000 Kčs a zaměstnala 17 odborných pracovníků, kteří provedli 2 279 evidovaných oprav. Při této činnosti (jak konstatovala v průběhu roku 1967 prováděná prověrka údržbářských prací Městskou komisí lidové kontroly) došlo k najímavému rozporu mezi nájemníky a údržbáři na jedné straně a Domovní správou, resp. MeNV na straně druhé: zatímco výkon a hmotnou zainteresovanost údržbářů vůči přímému nájemnímu nájemnímu, mají nájemníci hradit nevyžádané opravy jen tehdy, když nepřekročí částku Kčs 40-. Městská komise lidové kontroly kritizovala, že v důsledku tohoto nesouladu zaplatili nájemníci na úhrnnou částku vykázaných oprav necelých 1,5% úhrad.

Objektivně však je nutno také uznat, že Domovní správa je ve velmi nevýhodné situaci při naprostém nedostatku údržbářských pracovníků a při tlaku, kterému je vystavena ze strany nájemníků, dozadujících se mnohdy oprav, které by si při dobré vůli mohli provést sami.

Druhá hlavní svízel Domovní správy, pro kterou je často a někdy ne zcela naslouchně kritizována, je technický stav kotelen, kterých má celkem 17 a jejichž opotřebenost za 15 let provozu je více než viditelná. Stejně potěšně má s topiči (má jich 16), a proto občas vážně dodávka tepla i teplé vody. Napravou v tomto směru lze čekat jen od postupné plynofikace celého topného systému.

Materiální náklady představují v hospodářství Domovní správy 1,247 000 Kčs, v nichž hlavní podíl připadá na uhlí. Za energie zaplatila 444 000 Kčs, z celkového majetku na

odpisech kúřtovala 1,700 000 Kčs. - Nájemné vybírá pro Domovní správu poštovní inkasní středisko, nedoplatky na nájemném nejsou. - V kanceláři Domovní správy je 10 technických a správních úředníků.

Vedoucí Domovní správy Jan Hřebíček je ve funkci od r. 1967.

MĚSTSKÉ KINO

jako hospodářské zařízení Mě NV přispělo k příjmu čistým ročním výnosem 268 000 Kčs. - Další údaje o něm jsou v kapitole sedmé (kultura) této kroniky

POHYB OBYVATELSTVA A SOCIÁLNÍ PÉČE

Na začátku roku 1967 mělo město Blansko

11 217 trvale přihlášených

339 přechodně hlášených

Na konci roku 1967 11 365 trvale přihlášených

499 přechodně hlášených

obyvatel. O jeho věkovém a sociálním složení jsou další údaje zpracovány do kapitoly deváté v této kronice.

Mezi 158 dětmi narozenými v r. 1967 nepatrně převládají chlapečci (80) nad děvčaty (78). Na děti byl „nejúrodnější“ duben (18, z toho 9 chl. a 9 dívek), nejméně úrodný (9, z toho 3 chl. a 6 dívek). - Moderní názory rodičů se projevují také ve volbě křestních jmen: kdysi tradiční jména Josef a František nejsou mezi novorozenci ani jednou, Marii pokřtili jedině děvčátko. Zato Ivanek bylo 8, Lenka - 7, Jana a Jitka po 3 a pramáti Eva měla 5 jmenovek. U chlapců převládá 6x Petr, Jiří 5x, Radek 4x, stejně jako Aleš, Zdeněk byli 3.

Mezi dívčími jmény je po jedné Jvětlaně, Regine, Jvetě, zatím co u chlapců bylo po jednom Antonínovi, Evženovi, Otovi, Rudolfovi, Adolfovi a Karlovi. Zřejmě tedy výběr u chlapců byl konzervativnější.

Levnělo 70 občanů, převážně starších. Nelze je všechny uvést a zaznamenávat proto jen několik jmen, se kterými byla spojena část historie městského veřejného života.

- 2.1. - Vladimír Hřebec, techn. úředník ČKD, v letech třicátých organizátor blanenského ochotnického divadla i v sokolovně, v letech 1953-1960 v Záv. klubu ČKD,
 - 25.2. - Marie Leinerová, dlouholetá učitelka v Blansku,
 - 2.4. - Jaroslav Vykydal, bývalý člen městské rady,
 - 25.5. - Marie Novotná, poslankyně MěNV
 - 14.10. Karel Dvořáček, úředník Metry, dlouholetý občasný funkcionář Čs. červeného kříže.
- Cest jejich památce i všech ostatních.

Životu blanenských občanů věnuje soustavnou pozornost SBOR pro občanské záležitosti (předsedkyně Zdenka Látecká).

V roce 1967 organizoval uvítání 116 malých obětínek, předání občanských prukarů 15letým, návštěvy starých občanů v Domově důchodců v Černé Hori i v bytech a uspořádal pro důchodce také kulturní program s dechovkou a vzpomínkami 19.10. v Závod. klubu Metra. Řešoval o důstojný průběh sňatků - bylo jich 128 - i o přípravu sňobenců pro společný život pohovory s lékaři, psychology a právníky (pro 62 dvojic). - uskutečnil 17.6. první korpál popela 5 občanů v urnovém háji. - Za vzornou práci byl vyhodnocen jako první v soutěži Jihomoravského kraje a za odměny zakoupil pro obřadní síň elektrofonické varhany za 50 000 Kčs. - O své činnosti vede samostatnou kroniku.

O potřebnou sociální péči se stará Komise sociálně - zdravotní (předseda Mg Ph Karel Kopal), která vyplácela v jednorázových výpomocích, opakovaných podporách a příspěvcích na stravování starším občanům s malými důchody 38 800 Kčs. Sociální důchody občanům, kteří nejsou zahrnuti do státního zabezpečení, vyplácela komise (44 osobám) po 190 - 250 Kčs měsíčně - celkem za rok 46 000 Kčs. Konečně pak pokoušela po občanech, hlásících k trvalému pobytu ve městě, vyplátit komise v 69 případech pohřební dávky v úhrnné výši 68 800 Kčs.

OBCHODY A RESTAURACE

Nemálo starostí měla v tomto roce Komise obchodní MeNV (předseda Vlad. Havelka) se sledováním maloobchodních prodejn, s rozšiřováním jejich sítě, vybavením a zásobováním, jakož i s provozem restaurací. Celkem bylo v Blansku 33 řízných prodejen (jedna nová, Jednoty, byla otevřena v Lidlišti začátkem prosince a sloužila te-
dy jen jeden měsíc, jedna prodejna masa na Žugnerově ulici byla v průběhu roku zrušena) a 8 provozoven hostinských a dohromady všechny zaměstnávaly 295 pracovníků, převážně žen. (Údaje o tržbách v kapitole deváté).

Nedať se říci, že by rozložení prodejen bylo pro všechny obyvatele právě nejvhodnější. Soustředění prodejen průmyslového zboží do městského centra na břehu Dukelskou a na náměstí Svobody a Wauklovo síce velkou odpovídá potřebám - i když zdaleka ještě nikoliv kapacitním požadavkům - avšak denní nákupy základních životních potřeb (pokrmů, mléka, zeleniny a masa) si stále ještě vyžadují poměrně dlouhé cesty a zbytek času. V tom směru si právem stěžovali voláště občané ze severní části města (ulice P. Bezruče,

ulice Kaňské a Krátkovského), kde nouzově vypomáhala po-
jížděná prodejna "Jednota" a také kase naopak jižní části -
ulice Husova, kude armády a Nádražní - kde jediná samo-
obsluha naproti návodu Metra již zdaleka prostorově nesta-
čí. Potravinářské samoobsluhy obližně koládaly odpolední
nákupní špičky a výhody rychlého samostatného výběru zboží
v nich zmarily čekací fronty na košíky a u pokladec.

V zásobování prodejen byli zákazníci celkem spokojeni,
až na některé výjimky v dodávkách průmyslového zboží -
obvykle drobnosti, které vyvolávaly roztrpčení (hrábky, šroub-
ky, toaletní papír a pod), což však nebyla obliž vylučně jen
blanenská, ale v různých obměnách ji pocítovali také občane
jiných měst a obcí. Skutečně vážné byly zásobovací nedostatky
ve stavebnictví (cement, cihly, krytina).

Stížnosti na nepružnost obchodních organizací a na
malý rájem výroby o denní potřeby zákazníků ostatně
tvorily celoroční náplň kritických dopisů listky rozhlasu
a televizi, aniž došlo k podstatnější nápravě.

Výrazná část zájemců - koláště mladších - nebyla spo-
kojena s výběrem módního zboží, textilu i obuvi a různých
doplňků, takže není divu, když za nákupy odjížděli do
Brna a houfně využívali nákupních příležitostí na různých
speciálních výstavách (Liberec) a trzích (Brno).

Jřejně tedy ke spokojenosti spotřebitelů ještě hodně
chybělo a obchodní komise i do příštích let bude mít
stále co řešit.

K oddechu a potěše při společenském posezení měli
blanenská občane v r. 1967 na výběr osm restaurací.
(Na Dvorské, v Lidlišti, v Dělnickém domě - ZK ČKD, Pankra
s odděleným denním provozem Grill, Palava, na Komenského
ulici u kaskárky, hotel Macocha a nádražní restaurace.

Osvěření také mohli dostat ve dvou bufetových stáncích na železničním a autobusovém nádraží. Hospodyně pro ulehčené práce navštěvovaly prodejnu polotovarů na Dukelské třídě. Všechny tyto provozovny řídí a spravuje ředitelství Restaurací a jídelen se sídlem na Dukelské třídě (ředitel Miroslav Šlechta ve funkci od r. 1963) s celookresní působností. V samotném Blansku mají RaJ monopolní postavení, protože pohostinská konkurence Jednoty se uplatňuje jen v okolních obcích.

O samotné stravování se všem vedle restaurací stáraly také závodní kuchyně ve všech velkých závodech, při čemž pracovníci menších podniků (obchodů a kanceláří) obědovali v závodní jídelně ADASTU, odkud - stejně jako v jídelně ČKD a Metry - se obědy také rozvážely.

Samotné ředitelství RaJ zavedlo kolářskou formu stravování, na jejíž cenu Kčs 5,10 za jeden oběd některé podniky pracovníkům zájmu přispívaly a umožnily jim tak výběr obědů v restauracích podle jídelních lístků s příp. doplatkem za vyšší cenu některých jídel. Úspěch se celkem osvědčil a měsíčně se takto podávalo v restauracích průměrně na 2000 porcí.

K úplnému obrazu pohostinství patří ještě informace o současných městských možnostech ubytování, kolářské návštěvnické Moravského kraje. V hotelu Macocha je 52 lůžek, Spartak Metra uvedl během roku do provozu moderně vybavenou nolehárnu s 80 lůžky, některé občane poskytlují turistům nocehy v soukromí a kbytek návštěvníků používá hotelu Skalní mlýn (250 lůžek v pokojích a nolehárnách), hotelu ve Sloupe (40 lůžek) a chalety na Macošě (40 lůžek).

BYTY A BYTOVÁ SVĚPOMOC

Již v předchozích řádcích jsme zaznamenali, že hlavním městským problémem byly, jsou a zůstávají byty. A zjistili jsme již také, že s výjimkou osmi bytových jednotek pro pracovníky JZD a pěti nových rodinných domků blaneštlí čekatelé bytů se dalších nedočkali. Měla tedy bytová komise MěNV (předseda Aug. Vojánek) u občanů - bez vlastní viny ovšem - pověst nezávaděníhodnou, neboť po všech úpravách, проверkách a jednáních vedla v pořadníku 241 nevyřízených žádostí. Přece však vydala 50 bytových dekretů, které se však týkaly jen podnikových bytů a situaci ostatních žadatelů nijak neulehčily.

K evidovaným uchazečům o byty však patří ještě - 625 těch, kteří jako členové bytových družstev počítají, že s vlastním finančním příspěvkem na výstavbu se přece jen bytu dříve dočkají. Je proto vhodné zaznamenat na tomto místě stav, jaký byl koncem roku v družstevním domovním majetku a jak vypadá členská základna.

Celkem máme v Blansku 5 stavebních družstev, které za dobu svého působení (převážně od r. 1959) postavily se státním příspěvkem celkem 389 bytů v úhrnné majetkové hodnotě 27, 789 000 Kčs. Pro přehled uvedme bližší údaje o jednotlivých družstvech:

družstvo	byty			úhrn - bydlící	členové		Kčs
	3pok	2pok	1pok		bydlící	čekají	
1. zaměstnanců ČKD	36	54	1	91	91	108	7,400 000-
2. občanů města	63	101	11	175	175	272	12,700 000-
3. zaměst. AFAST	12	24	-	36	36	50	2,700 000-
4. zaměst. METRY	6	51	12	69	69	195	4,989 000-
5. zaměst. DSP (rozestavěno)				18			
<u>Úhrn (bez rozstav)</u>	<u>117,230</u>	<u>24</u>	<u>371</u>	<u>371</u>	<u>625</u>	<u>-</u>	<u>27,789 000-</u>

1. Družstvo ČKD - (předseda Mil. Kala) má domy
na ul. Karla Čapka (9 byt. j.), Lížkova (12 b. j.) Sadová
(6 b. j.), Družstevní (27), Smetanova (37)

2. Družstvo občanů města (předs. Ing. Mil. Barton) na ul. Karla Čapka (9) Družstevní (38) Budovatelů (a Wanklovo nám (56), Budovatelů (36), Křivánská (36).

3. Družstvo ADASTU (sídlí v Adamově) na ul. Al. Škotáka (24), Údolní (12).

4. Družstvo METRY (předs. Karel. Jakubec) na ul. K. Čapka (9), Al. Škotáka (24), Budovatelů (30) a 6 garsonier.

Pomalou výstavbu družstevních bytů dodavatelským způsobem by měla urychlit spolupomoc (tak si postavili družstevníci ČKD na ul. Lížkové 12 b. j. a na Sadové 6 b. j., rozestavěli 28 b. j. na ul. Erbenově (podobně staví také družstevníci OSP na ul. Erbenově). Jenže dosavadní zkušenosti jsou málo přitažlivé: Na stavbách je omezená možnost použít mechanizace, nedostává se nejručnější materiál, na stavebníky jsou kladeny nemalé nároky fyzické i časové. Je to však alespoň jakási jistota při dlouhodobém čekání...

Kapitola třetí:

MĚSTSKÉ EKONOMICKÉ ZÁZEMÍ

Blansko se stalo průmyslovou tradicí a od r. 1960 jako okresní správní a politické centrum představuje významnou hospodářskou a společenskou základnu nejen svými strojírenskými a dalšími výrobními podniky, ale také soustředěním obchodních, dopravních a peněžních organizací. Dohromady tak jsou ve městě vytvořeny výhodné podmínky pro vysokou zaměstnanost a tím také pro životní úroveň a tvorbu životního prostředí, jako může poskytnout vyspělá moderní společnost vědecky fungujících zařízení společenských, školských a kulturních. Je tedy na místě dokumentární a přitom přehledný nánam funkčních a pracovních výsledků jednotlivých článků městského ekonomického zázemí, jak se jevíly v r. 1967.

ČKD Blansko

výrobní hospodářská jednotka, závody Jiřího Dimitrova, od zavedení nové soustavy řízení československého hospodářství začleněné do koncernu SKODA Plzeň, zůstaly věrně tradičním výrobním programům: zařízení vodních elektráren - v monopolní československé výrobě - a těžké obráběcí stroje - karusely, dále s vlastní slévárnou, dodávající díly též jiným podnikům (m. j. brněnským ZKL traktorové skříně) a železné konstrukce různých druhů, v posledních letech též pro vodní díla na východoslovenské nížině.

Po dokončení výstavby československých vodních elektráren,

(plánovaných v předšlých letech) - další výstavba je pro-
zatím v projektech - pokračovaly ČKD v dodávkách turbin
pro zahraničí:

a) předaly do provozu proud Francisovo přečerpací zaří-
zení o výkonu 40 MW v elektrárně Wéndefurt na řece Bode
v NDR,

b) Ing Ldeněk Lavadil rozložil se svým spolupracovníky
proud Kaplanovo soustrojí o výkonu 55 MW v budované e-
lektrárně Dourada v Brazílii,

c) proud začala vyrábět proud Kaplanova turbína o vý-
konu 16,7 KW ve vodní elektrárně Kanabanila na Kube,

d) rozložily se také dva stroje o jednotkovém výkonu
12 MW v polské elektrárně Třesná.

Neméně rozsáhlý export uskutečnili pracovníci ČKD v
oboru karuselů, kterých předali celkem 20 a to v typech:
jeden velkokarusel SK SJ-1, čtyři SK 50A, tři SK 40A a
dvanáct SK 25A.

Náročný výrobní program a exportní úkoly si všem
vyžadují jak cílevědomě řízený výzkum (v r. 1967 v ČKD vy-
vinuli nový typ karuselu SKZ 32 stavebnicové konstruk-
ce, který na IX. Mezinárodním veletrhu v Brně dostal čestné
uznání), tak organizací mezinárodních styků s vědeckým
zaměřením (ve svých důsledcích s účinnou obchodní pro-
pagací). Proto se m. j. v r. 1967 uskutečnila konference o
vodních turbínách HYDROTURBO 67 (21. - 23. 9. v Mariáns-
kých Lázních) za účasti 200 delegátů, z toho 78 ze 17 ze-
mí. ČKD zde za mimořádného zájmu instalovaly také
model jednosměrné čerpadlové turbíny HO/NE podle pa-
tentu prof Dra J. Nechleby a Ing Hosnedla, dále měli
zde konstruktéři ČKD několik ze 46 přednesených referátů.

Zahraniční akvizice zákazníků a nutný průzkum trhu
předpokládá čestné obchodní a výzkumné služební cesty,

kterých bylo v r. 1967 na 124, z toho nejvíce (60) do NDR, SSSR(15), ostatních socialistických zemí 35 a konečně 14 do západních zemí, mezi nimi m. j. Švédsko, USA, Kanada, Anglie, Island a dokonce Finsko. - Na montážích, některých dlouhodobých, bylo 76 pracovníků ČKD ve 14 zemích, z toho v pěti socialistických a zbytek v západních - i velmi vzdálených (USA, Ceylon - kde jde o velkou elektrárenskou výstavbu, Brazílie, Indie, Kuba a Japonsko).

Stále, tedy i v r. 1967, jsou ČKD v pořadí největším podnikem okresu a jedním z předních podniků kraje, a to jak počtem pracovníků (přes 4100, z toho 2600 dělníků, z úhrnu je přes 800 žen), tak hodnotou vyráběného zboží - přes 300 milionů Kčs - a konečně i docilovanými výdělky (průměr u všech pracovníků Kčs 1884, u dělníků Kčs 1824).

O podílu ČKD na veřejném, společenském a kulturním životě města je ostatně dosti dokladů ve všech kapitolách této kroniky.

Podnikový ředitel ČKD Josef Bouda ve funkci od r. 1959.

Metra, národní podnik, Blansko

maá ve svém základním závodě v Blansku soustředěnou předvýrobu v nových halách na ulici Pražské, montáže v budovách na ul. Rudé armády. Zde také vlastní výzkumný ústav; pobočné závody maá v Brně, Šumperku, v Linharticích. - Závody v Blansku a v Brně vyrábějí klasické elektrické měřicí přístroje a v Blansku ještě číslicové a měřicí ústředny. Závod v Šumperku je specializován na termostaty a bimetalické teploměry, závod v Linharticích vyrábí formy a nástroje.

Široký a stále se rozšiřující sortiment řádaných

výrobků si x 80% provádí závod sám a je v průměrném slyku s více jak 2 500 zákazníky. Část výroby prochází odbytovou organizací TECHNOMATU a export přejímá výsadní společnost KOVO. Hlavní zahraniční odběratelé jsou v Rumunsku, Bulharsku, Kanadě, Španělsku, Švédsku, Řecku, Venezuele a v dalších 20 zemích.

Na obchodních cestách bylo v r 1967-56 pracovníků závodu a to v Kanadě, Španělsku, Anglii, Rumunsku, Bulharsku, Polsku, SSSR, Rakousku, Maďarsku, Řecku a v Egyptě.

Z celkového počtu 3500 pracovníků (v Blansku) je 58% žen. (O učňovském učilišti viz kapitolu pařou).

Podnikový ředitel Mistry Ing Frant. Kunk ve funkci od 1965.

Adast - závod v Blansku -

Výroba Adamovských strojů (ADAST) - závod v Blansku se ustálila na grafických a silničních strojích. V prvním oboru (ve kterém hlavní závod v Adamově produkuje ofsetové tiskářské stroje Romayor) dodávali blanensští 5 druhů řezaček na papír se značkou Maxima, a to jako tlačítkové, hydraulické a typ Senior, všechny o různých délkách řezu od 80 do 106 cm. K nim konečně vyvinuli také zvedací stroje, určené jako mechanizační zařízení pro větší typy řezaček. Radu let vycházejí z ADASTU silniční válce ve standardním tříkolovém provedení ve třech typových řadách a ve váhových skupinách 10 a 15 tun. Poháněny jsou 3-4 válcovým naftovým motorem Škoda. Nově zavedli výrobu tandemových válců, prozatím v jednom typu s hydraulickým pohonem a s základní váhou 6800 kg. Konečně zkoušejí další období tandemového typu s mechanickým pohonem Zetor.

V luxemsku má závod ADAST přímé spojení se zákazníky, dodávky do zahraničí u grafických strojů provádí prostřednictvím podniku zahraničního obchodu KOVO (do 45 zemí), silniční válec jde pak do 42 zemí prostřednictvím Strojeexportu. V r. 1967 začal ADAST dodávat náhradní díly grafických strojů přímo vlastní odbytovou organizací zastupců. - Z technických novinek v oboru silničních strojů je možno ještě uvést prototyp hydraulického rozrývače jako doplňujícího zařízení k silničním strojům.

V závodě pracovalo 570 dělníků, 208 techniků, 62 administrativních sil a 25 pomocníků.

Ředitel závodu Frant. Kyzlink ve funkci od r. 1965

Jihomoravské pekárny

Jediným podnikem potravinářského průmyslu v Blansku je okresní závod Jihomor. pekáren, n. p. Brno - na Zborovské ulici 2., se dvěma cukrářskými (v Blansku a v Boskovicích) a devíti pekařskými provozovnamy v různých obcích okresu. S výstavbou blanenského závodu se začalo v r. 1952 a dokončen byl v r. 1954 se zcela tradičním zařízením a s těžkými pracovními podmínkami, které brzo při růstu města - znemožňovaly plynulé zásobování. Proto bylo v letech 1958/59 technické zařízení na jinak plynulého provozu od základů přestavěno a v r. 1961 uvedena do chodu první chlebová pásová pec. Pracovníci pekáren sami provoz dále modernizovali až do dnešního stavu, kdy pracují na čtyřech plynofikovaných pecích, z toho 2 chlebové, jedna na tradiční a jedna na jiné pečivo s denní kapacitou (při nepřetržitém třísměnovém provozu) 192 q chleba a 90 000 kusů pečiva. Také technologická příprava je zcela automatizována, zpracování kvasů ze žitné mouky řídí

časoměříče a dávkování mouky i ostatních materiálů
obsluha se ovládá od knoflíkových panelů.

Celkem je v blanenském závodě na 90 výrobních děl-
nic (z poloviny ženy). Výrobky po celém okrese rozváží 12 aut
se 20 řidiči.

Výrobky Pekáren - jako zboží denního konzumu - by-
ly a jsou předmětem častých kritik, které však mnohdy ne-
hledí na obliče, jaké výroba sama měla a má. Technické
zařízení totiž je prototypové, proto tedy za provozu uká-
zují některé konstrukční závady nebo musí se přizpůso-
bovat změněným technologickým podmínkám (řízná kvali-
ta mouky, používaná voda je příliš tvrdá). Značné náro-
ky na řízení provozu Pekáren vznikají také z rozlehlosti
časobraného území, kdy každá i nahodilá dopravní po-
rucha vyvolává okamžitou odezvu v nespokojenosti spo-
řebitelů. Nemají tedy pracovníci pekáren nijak snadnou
pozici - ani společenskou, ani hospodářskou.

Ředitel závodu Josef Liška ve funkci od r. 1965.

Grafia

Provozovna 07 závodu Grafia Brno, na Vodní ulici
je jedinou tiskárnou pro celý blanenský okres, kde kdysi
pracovalo tiskáren 5 a přitom má prakticky totéž stro-
žové a prostorové vybavení jako v předválečné době. Je
proto jen přirozené, že kdaleka nestačí pokrýt nebývalé
vzrostlou potřebu tiskopisů, zvláště, když ještě zápasí
s nedostatkem papíru. Je zde 31 pracovníků, z toho
15 žen (a z nich 1 saxečka), průměrně vydělávají necelých
1500 Kčs měsíčně.

Vedoucí provozovny Oldřich Věba ve funkci od r. 1956.

V kronikářských záznamech posledních let jsou záznamy ochuceny o poměrně významném průmyslovém odvětví - chemii. Proto jsou dále uvedeny shrnující údaje o vývoji a dnešním stavu.

Na samém okraji Starého Blanska (konec ul. Brněnské) přechala v r. 1945 národní správa na tehdejší dobu moderně zařízené provozovny berlínské firmy Auer Ges. m. b. H. a pod tehdy vžitým názvem ALICE obnovila zde výrobu zubní pasty a kosmetických přípravků. Při později prováděné organizaci národněho průmyslu převzaly v r. 1946 provozovny ALICE n. p. Spolek pro chemickou a hutní výrobu, leč i potom následovaly další reorganizační přesuny, až poslední začlenily provozovny do n. p. FOTOHEMA (podnik. ředitelství v Hradci Králové) a výroba se v těchto posledních letech konečně ustálila na chemických papírech pro rozmnožování výkazů a plánů.

V souvislosti se změnami výroby či lépe řečeno při její organických doplňcích se ukázala vhodnost vybudování vlastní výzkumné základny (nejprve v rámci fotochemického průmyslu a později samostatného Výzkumného ústavu čistých chemikálií se sídlem v Brně), ze které se nakonec vyvinula významná výroba důležitých čistých chemikálií pro potřebu průmyslu potravinářského, farmaceutického, biochemického a pro zdravotnictví, a to od r. 1964 v rámci podniku LACHEMA s podnikovým ředitelstvím v Brně - Řečkovících.

V r. 1967 jsou tedy na původním místě ALICE vedle sebe a v některých částech společně provozovny FOTOHEMA a LACHEMY, obě organizačně oddělené.

FOTOHEMA má v současné době řadu velmi významných technických problémů, které však neovlivnily řadu let

trvající dobré výrobní a hospodářské výsledky, neboť plánem jí stanovene výrobní úkoly každoročně překračovala.

Oblíbené jsou v domě, že

1.) surovinová nákladna - papír - je dovážena z Jindřichova u Šumperku a znamená při rozsahu roční produkce nad 3 000 tun značné dopravní i nákladové náklady.

2.) Ve světě se začíná uplatňovat nová technika reprografie, která vytláče dnešní dokumentační papíry.

3.) Přechod na novou technologii si ovšem vyžádá značné náklady kvůli tomu, že potřebné stroje zatím se vyrábí pouze v kapitalistické zemi. Všechny tyto problémy řeší několik podnikových i provozních výhledových variant, o nichž se rozhodne v r. 1968.

V r. 1967 pracovalo ve FOTOCHEMĚ na 45 pracovníků (počet lidí má v chemickém sektoru pouze orientační význam), z toho 45 zapracovaných dělníků - z celkového stavu je 42 žen. Průměrné měsíční výdělky dosáhly 1 590 Kčs. - Výrobky Fotochemy se dostávají k zákazníkům prostřednictvím oblastních skladů Odbytového sdružení papír průmyslu.

Vedoucí provozovny Ladislav Kůpský - ve funkci od 1952.

LACHEMA - investičním růstem posledních let daleko předčila svou starší provozní sestru Fotochemu: postavila si novou výrobní halu, kotelnu, čisticí stanici odpadových vod, garáže a sklady, takže celý výrobní areál této blanenské končiny se proti r. 1945 od základů změnil, vyrostl a modernizoval. Také výrobní plány Fotochemy jsou velkorysé a mají tu výhodu, že většinu potřebného strojového zařízení mohou dostat od našich strojírenských podniků, takže rozšíření výroby je kde nadějnější a kronika v r. 1968 kde nepochybně kamarna nové změny.

Při vysokých nárocích na technologii a průběžnou kontrolu výroby je celkem přirozené, že většina odborných pracovníků dojíždí do Lachemy z Brna (ostatně marně by v Blansku hledali byt.). Uhnem jich kde pracuje na stroku, něco přes polovinu tvoří dělníci (u nichž se však také požaduje kvalifikace v absolutoriu průmyslové školy). - Výrobky Lachemy jdou do zahraničí (SSSR a Anglie) i do luxemska a k expedici se adjustují v brněnském návoze.

Ředitel Ing. Václav Špičák - ve funkci od r. 1965.

CIHELNY GUSTAVA KLIMENTA, n.p. -

mají na Starém Blansku provozovnu, která je jediná cihelna po všech reorganizacích, prováděných před lety v souso odvětví, která ve městě kůstala. Přitom pracuje jen sezónně a z roční plánované produkce 2,5 milionu cihel dodává asi 1,5 milionu cihel voštinových a plných sbytek. Celá tato výroba zdaleka nestačí ani na městskou potřebu pro soukromou výstavbu a údržbu domů. Ke zvýšení výroby a zavedení celoročního provozu však nebyly dosud vytvořeny podmínky.

Ředitel cihelny Miloslav Mělek - ve funkci od r. 1966.

Podniky služeb

OKRESNÍ PRŮMYSLOVÝ PODNIK - OPP - V BLANSKU -

ma sídlo ředitelství a několika dílen na ulici Brněnské, býv. továrna L. Rany. - Jako podnik řízený ONV, ma své četne provozovny rozložené v obcích Dolní Lhota, Pěchovice, Lďár, Černá Hora, Boskovice, Letovice, Lřitárka, Blansko.

V Blansku má ještě lisovnu naběráků (na ul. Divišově), radiotelevizní opravnu na ul. Rudé armády, autodílnu na ul. Dvorské, elektroopravnu na ul. Čechově. V sídle podniku pak dílny stolařskou, kovářskou a čalounickou.

V r. 1967 dosáhl počet pracovníků čísla 660 (z toho polovina v blanenském ústředí a místních provozovnách), z nichž je zhruba 100 techniků a pracovníků v administrativě. Podíl žen mezi nimi je asi 35%.

Různorodost provozovaných výrob a služeb, jakož i rozšířenost pracovišť působí nemalé obtíže v řídicí práci i při kontrole. Péči o výrobu je v kovooboru, zvláště pak ve výrobě křídíček vajec, které OPP dokonce vyvozuje do SSSR, NDR a Jugoslávie. Dále do kovo patří stěračské podpěrky a lisované naběráky. - Popláve zdaleka nestlačí výroba skládacích postelí (dva nové typy vlastní konstrukce připravuje pro jarní brněnský veletrh 1968), stejně jako čalounických a pleťářských výrobků. Významný podíl na výsledcích mají také celkem 3 autoopravny.

Podnik má vlastní obytné oddělení pro přímý styk se zákazníky (soukromými i socialistického sektoru), tak pro řízení dvou vzorkoven (Blansko a Adamov). Tržby pro obyvatelstvo se pohybují kolem 20% z celkové obrátě.

Ke konci r. 1967 má OPP prozatím ve funkci zástupce ředitele Ing. Miloše Kocmana.

OKRESNÍ STAVEBNÍ PODNIK -OSP- V BLANSKU

(ředitelství na ulici Kollárově, provozovny a sklady na ulici Pražské) s celookresní působností má k provádění stavebních prací mimo Blansko další provozovny ve Velkých Opatovicích, Kunštátě, Boskovicích a Letovicích. Vlastní správní a provozní budovy (původně též učňovský internát)

podnik postupně buduje na ulici Pražské, kde do r. 1967 soustředil část technického vedení, sklady a dílnu klenpířskou, kámeničkou, elektroinstalační, dlaždičů, malířů a natěračů.

Většinu staveb podnik prováděl mimo Blansko, kde však převzal stavbu panelové prodejny JEDNOTY v Ládkově, – skladové budovy JEDNOTY – stavebniny na Pražské ulici, do roku 1968 přechází s přestavbou městského kina a Vlastivědného muzea. K letošním čtyřem rodinným domkům přibude v dalších letech výstavba nové kolonie domků v prostoru Lékáren.

La kámenam stojí dále, že OSP již třetím rokem pomáhá se 18-20 pracovníky na současně prováděných rekonstrukcích domů v Brane a přispívá tak ke zkrášlení hlavního města republiky.

Hospodářsky si vede podnik zvláště v nové soustavě velmi dobře, zdaleka však nestačí požadavkům ať pro výstavbu soukromou či veřejnou, a to ani pracovní kapacitou (na 700 pracovníků, z toho 520 dělníků všech stavebních profesí), zvláště však ne pro materiálové nedostatky. V současné době se mu nedostávají cihly, dřevo, pálená krytina a radiatory potřebné při stále poččetněji prováděných rekonstrukcích bytového vytápění na ústřední. –

OSP vychovává vlastní dorost (viz dále v kapit. o školství).
Ředitel OSP Ldeněk Válka – ve funkci od r. 1965.

Podniky Glužeb MěNV viz kapitola druhá.

DOPRAVA A SPOJE

Elektrifikace železniční trati Brno - Tišnov - Havičkův Brod - Praha, dokončená v r. 1967 způsobila, že i naše trati Brno - Česká Třebová byla sama převedena řada vlaků, hlavně rychlíků. Blanenskou stanicí ČSD projíždělo denně - do úpravy nového jízdního řádu - 26 rychlíků pravidelných, z nichž menší počet zastavoval v Blansku, potom jich jen 16. Dále projíždělo 35 vlaků osobních a 46 nákladních, z těchto 6 dálkových expresů z Bulharska nebo Rumunska až do Stockholmu. Vě volné soboty některé spoje odpadly, naopak zase jindy jezdily zvláštní vlaky rekreační nebo sezonní. Tuto celou vlakovou frekvenci a veškeré posuny (též vlečkové pro ČKD) zvládli blanenští železničáři na v podstatě nerozsířené kolejišti, jen pro montážní a demontážní nákladů bylo k dispozici několik nových kolejí na prostoru bývalé louky pod budovami OPP na Starém Blansku.

Průměrná denní nákladka byla 19, vykladka 21 vozů, kusové zboží se nadále soustřeďovalo ve Skalici nad Svítavou.

Hlavní frekvence železniční stanice Blansko - Macocha je v dopravě pracujících do Blanska, Adamova a Brna, takže statistika nastupujících cestujících vykazuje úctyhodný denní průměr 5 650 osob, což značí ročně přes 2 milióny. Přelíčením zvláště ranních a odpoledních dělnických vlaků tříd a bez zásadních změn ve vozovém parku (vázaném na investice) a přechodu na motorovou, tedy rychlejší a výkonnější trakci ke zlepšení kulturnosti jízdy do práce a z práce nedojde.

Samostatná staniční budova se sice dočkala v posledních letech některých vzhledových úprav i modernějšího vybavení restaurace i čekáren, jinak zůstala v podstatě stejná, jak

jak ji známe z rytliny v Bilnáčkových Dějinách města Blanska z doby zahájení provozu na této trati v roce 1849. K některým prostředkům na rozsáhlejší stavební úpravy v minulých letech byly k dispozici, nebyly však využity s poukazem na projektovanou novou výstavbu jediné kolejniční stanice pro město Blansko. Předpokládane vysoké náklady na tuto stavbu však realizaci záměru postupně oddalovaly, dnes je neurčité stanoveno datum po r. 1980 - a peníze propadly.

Zůstalo tedy u jediné příjemné změny ve výstavbě, a to v nové budově kasařky Blansko-město, dokončené letos s nákladem na 850 tisíc Kčs.

Během roku se staly v obvodu stanice jen dva vážné úravy, jiné nehody nebyly. Pracovníků má stanice 42, z toho 5 techniků, 9 administrativních a z úhrnného počtu je 22 žen.

Náčelník stanice ČSD Slavomír Široký - ve funkci od 1963.

AUTOBUSOVOU

a nákladní dopravu obstarává závod ČSAD pro obvody Blansko a Boskovice. Krajské podnikové ředitelství je v Brně. Jde o hustou dopravní síť v našem obvodu - 33 linek, vedoucích s výjimkou jediného Klepáčova do všech obcí jižní části okresu. Jako u dráhy, také autobusy slouží především dopravě pracujících do blanenských závodů a na stanici ČSD k dalším jízdám vlakem, čemuž také odpovídá zhuštěná spojení ráno a odpoledne. Nejdelší linka vede z Blanska do Výškova - Bousína, jedna obstarává pravidelné spojení s Boskovicemi a jedna slouží místní dopravě.

Celkem 58 autobusů ujelo na pravidelných linkách za rok 1967 - 2,450.000 km, při čemž průměr 70 cestujících na 1 autobus napovídá jasně, že také tato doprava je silně

přetěžována a koláště ve špičkách není jízda nic příjemného. Autobusy navíc obstarávají rozsáhlou dopravu kážděnou a ujely při ní úhrnem 337 000 km u nás i do ciziny.

Neméně významného hospodářského činitele představuje AUTODOPRAVA-NAKLADNÍ.

Obstarává ji 61 vozů převážně vyšších tonáží (průměrná nosnost na 1 auto je 5,7 tuny), které ujely 1,890.000 km.

Celkem má blanenský provoz 260 pracovníků, z toho 135 řidičů, kteří při vysokém počtu přesčasových hodin dosahují průměrně za měsíc 2 120 Kč mzdy u autobusů a u nákladních aut 1920 Kč.

V počtu pracovníků jsou zahrnuti také opraváři běžných oprav vozidel v budově opravy na ulici Rudé armády (generální opravy se provádějí v podniku centralizované). O spolehlivosti řidičů svědčí, že z vlastní viny způsobili všeho všudy 2 nehody a naopak 5 z nich dostalo vyznamenání za ujetých 500 tisíc km bez nehody (viz kapitola 10.)

Ředitel závodu Emil Říha - ve funkci od r. 1963.

SPOJE

Tento důležitý a cenný nerv hospodářského i společenského života, prošel v posledních letech řadou celostátních změn. Proto také v Blansku máme Okresní správu spojů, do jejíž kompetence spadá koláště výstavba telefonních a telegrafních spojů a dále je zde provoz dřívějších poštovních úřadů, dnes zvaných prostě pošta.

Blanenská pošta je stále v budově na rohu Světlavské a Smetanovy ulice. Na agendě však se podstatně rozrostla: vedle tradičních poštovních úkonů jí přibýlo

inkaso (nájemné pro Domovní správu, poplatky za spotřebovaný plyn a elektrinu a vlastní poštovní poplatky za rozhlas, televizi a telefony). Dále pošta organizuje v novinových stáncích prodej novin a časopisů, vybírá na ně předplatce, přijímá sázky na Lanku, Sportku a Matesa.

V souvislosti s růstem města i počtu jeho obyvatel také poště přibýlo práce: v telefonním seznamu je kapsáno 845 stanic, poštovních schránek je ve městě 14, pro rozhlas kásilek a jejich přepravu na dráhu a k dráhy, jakož i do doručovacích obvodů v obcích Dolní a Horní Lhota, Kateřina, Olešná-Horice, Klepačov, Lakaný, Těchov-Občírka jsou k dispozici 3 poštovní auta. V celém doručovacím obvodu blanenské pošty bylo v roce 1967 - 3. 223 koncesí rozhlasových, 851 rozhlasu po drátě a 3.175 televizních.

Měsíčně vybíralo 22 doručovatelů přes 420 tisíc Kčs na sdruženém inkasu. Lakanek bylo u přepáček každý měsíc převážně průměrně pro Lanku 700 kusů, pro Sportku asi 22 000 a pro Matesa 2 400 kusů. Výhry blanenským připadaly jen nižší, nejvíce jedenkrát 40 000 Kčs - tři vyhraná auta přišla do okolních obcí.

"Pošťáků" - jak se dříve říkalo, je nyní v Blansku 70, z toho daleko převážná část žen (59). Dorost tvoří vlastně jen dívky - maturantky SVVŠ nebo speciální spojářské ekonomické střední školy. Kdysi hledané a ceněné zaměstnání u pošty pokylo dnes přitažlivosti pro poměrně nízké výdělkové možnosti (ve srovnání se kdejsím průmyslem) - průměr se pohybuje kolem 1 300 Kčs měsíčně - a náročnou pracovní dobu: u přepáček ve dvojité denní frekvenci, u telefonní služby v nepřetržitých směnách.

Vedoucí pošty Ludvík Hlaváčik - ve funkci od r. 1960.

PENĚŽNICTVÍ a moderní organizace

Důležitou funkci regulátora hospodářského rozvoje obstarává okresní pobočka Státní banky československé, která v souladu s celostátními potřebami také usměrňuje pohyb oběživa. Pro tyto účely provádí říčkování platebních dokladů mezi socialistickými hospodářskými organizacemi, poskytuje jim potřebné a zdůvodněné úvěry provozní i investiční.

V přímý styk s obyvatelstvem přichází banka prakticky jen ve své směnárenské činnosti, kterou ovlivňuje cizinecký ruch aktivní (cizinci u nás) a pasivní (naši občané při cestách do zahraničí). Přitom ovšem tato agenda v posledních letech výrazně vzrostla:

V roce 1966 odešlo do zahraničí 3 447 osob, které banka vybavila v průměru 422 devizovými korunami, v r. 1967 počet cestovatelů vzrostl na 4 437 a každý z nich dostal již 536 devizových korun. (Čísla se vztahují na občany z celého okresu.)

Do trezorů Státní banky odvádějí své denní těžby také blanenské obchody, pokud není časově či jinak vhodné odesílat je do podnikových centrálních prostřednictvím pošty.

[Bylo by zajímavé dovědět se, jak z pohledu pracovníků Státní banky si vedou blanenské průmyslové podniky, jak hospodář se svěřenými prostředky, jaký je jejich přínos pro celé čs. hospodářství, zda a jak používají úvěry či mají-li vlastní finanční prostředky - jenže takové otázky si kronikář nedovolil položit. V r. 1967 ještě nedozrály podmínky pro otevření skladání účtů. Snad tedy až příští rok..]

Pracovníci Státní banky - je jich v úhrnu na 80 - provádějí tedy nejen práce účetní a pokladni (jako je výdej potřebných peněz na výplaty mezd v podnicích (vyřizování) a

výměna poškozených bankovek a pod.), ale také rozsáhlou činností kontrolní a revizní. Činnost Státní banky je celookresní a vztahuje se na socialistické hospodářské organizace i národní výbory.

Ředitel okresní pobočky Státní banky Karel Louček je ve funkci od r. 1961.

Finanční záležitosti občanů obstarává okresní pobočka Státní spořitelny, která má místní pobočky v osmi místech okresu, dále 36 místních jednatelství v různých obcích (jedno též v kavodeš ČKD) s úřadováním 1-3x týdně a konečně funkci jednatelství vykonává ještě 7 úřadoven pošty.

Státní spořitelna přijímá kúročitelné vklady na knížky a bezúročně vklady na výherní knížky, celkem měla v r. 1967 (pouze v blanenské úřadovně) 16 231 vkladatelů, kteří si uložili 30 842 000 Kčs (výhry na vkladní knížky činily za rok 425 000 Kčs). Naproti tomu na nejrozumnějších druhích půjček (osobních, na nákup nakladnějších spotřebních předmětů a na starby či stavební opravy) si vybralo 7 714 vkladatelů 22 489 000 Kčs. Státní spořitelna prodává také losy Čs. státní loterie a na výhrách vyplátila 30 000 Kčs.

Konečně je Státní spořitelna místem, kde zájemci o nová auta skládají prodejní cenu formou vinkulovaného vkladu ve prospěch Mototechny. Takových zájemců bylo u naší Státní spořitelny v káznamu 316 a 56 se jich autem dočkalo.

V úřadovnách Státní spořitelny - velmi stísněných, neboť jsou na stejném místě z dob dávno předválečných a ještě zčásti dokonce zmenšených - je 31 pracovníků, většinou žen.

Ředitel pobočky Státní spořitelny Josef Řehůřek, ve funkci od r. 1957.

Technický vývoj stále rozhodněji zasahuje hlubě do oblasti ekonomického řízení, kde se ukazuje, že dřívější metody a způsoby plánovací a evidenční zdaleka již nestačí. Rychle pokračuje mechanizace, zavádění strojů, nahrazujících dlouhou, pracnou a nespolehlivou lidskou práci. Velké podniky si proto i u nás v Blansku (ČKD před 2. válkou americký systém IBM, Metra a Adast) vybudovaly strojně počítací stanice; v Brně na VÚT pracuje samočinný počítač, využívaný také blanenskými podniky ke zpracování různých alternativ podnikových plánů.

Aby se také menší podniky mohly podílet na výhodách mechanizace účelových a evidenčních prací, přistoupil Státní úřad plánovací v Brně k postupnému budování

Podniku výpočetní techniky

se kavody v sídlech krajů a provozováním v okresních střediscích. V Blansku byla pro tento účel adaptována budova (kdysi nemocnice, později pokračovací škola) učiliště ČKD na Havlíčkově ulici a 20. ledna 1967 provozována slavnostně otevřena - s označením 065 kavodu 06 Brno. Počáteční provoz nesl sebou přirozeně obvyklé nedostatky: dodělávky stavebních úprav, rozběhové vady strojů, nezkoušená pracovní síla.

Nyní po roce provozu má zde práci 43 pracovníků, z toho jich 26 dojíždí. Z nich je jen 6 mužů a ostatní jsou mladá žena (60% ve věku do 22 let), které mají osěm své životní komplikace, jež mají i vliv na plynulost provozu.

Nikdo z těch, kdo v Blansku kdysi bývalou pokračovací školu, by ji dnes rovněž nepoznal. Vnější vzhled se až na obnovenou fasádu neměnil. Světlo místnosti, moderní a vkusně řešené, krásné a důvěru i úctu vzbuzující složité stroje (mají jich zde celkem 27), gumová krytá podlaha, ráclony na oknech,

květiny a umělecké předměty - to všechno ukazuje, že se na vybavení nešetřilo a pomohlo tak vytvořit nejlepší prostředí.

Lze jen litovat, že služeb této provozovny vyžívají pro zpracování údajů materiálových zásob, výpočty mezd a údaje statistické a evidenční proklatě jen podniky mimoblanské (Minerva, Týles, Šamolka Rájec, Jednota), zatímco tříměsíční spolupráce s OPP Blansko nepřinesla oboustranně uspokojení a styk s OSP je v přípravách.

Další pracovní síly přijímá provozovna výhradně z řad maturantek středních škol a dále je odborně školen. Nástupní platy jsou 820 Kčs měsíčně, kvalifikované síly dosahují až 1600 Kčs.

Vedoucí provozovny Bořivoj Píriák ve funkci od r. 1967.

Kapitola čtvrtá:

ZEMĚDĚLSTVÍ ZTRÁCÍ PŮDU.

Před dvaceti lety započata přestavba města postupně stále víc a více doléhá na zemědělskou půdní základnu a to od dokončení socializace zemědělství v r. 1960 až dodnes. Dokonce ani výhled do nejbližších let se s dostavadními útrápanými půdy nespokojuje. Nejlepší doklad tohoto vývoje ukáží základní statistická čísla:

Vr. 1961 mělo JZD	311 ha zemědělské půdy	-- 257 ha orné p.
1967	231 ha	202 ha

Úbytek těchto let.. 80 ha zemědělské, z toho 55 ha orné p.

Křivou celkovou výměra se rozpada do 73 honů (největší z nich z hřbitova, 2 po 8 ha) s průměrem 3,5 ha na 1 hon. Kolik pracovní energie a jaké náklady na takto rozdrobených pozemcích se vyplývá, je nabitelní. A ještě horší je bonitní hodnota pozemků, neboť nikde nedosahují ani IV. třídy.

Při těchto nepoohybně špatných podmínkách pro efektivní hospodaření si JZD vedlo v r. 1967 nadobytě dobře:

v rostlinné produkci dosáhlo nejvyšší sklizně krmení na několik posledních let, a to 27,6 vagonů. Ve výrobě mléka bylo na třelím místě v okrese ročním průměrem 2895 l na jednu z 53 ustájených dojnic. U plemenného skotu (78 kusů) bylo v okrese dokonce druhé denním přírůstkem 78 g na kus a den. Selat vypěstovali z šesti prasnic průměrně 20,3 kusů. - Za sedm odprodaných plemenných jalovic utržilo JZD přes 71000 Kčs. - Z líhně hus a ze stáje ovcí mělo letos výnos 78000 Kčs.

Významný podíl na příjmovém hospodářství družstva má náhradnictví a květinářství ve sklenících a na pozemcích k nim přilehlých. Vedle běžné produkce rychlené zeleniny a květin se družstvo zabývá výnosným pěstováním květinových semen (petunie, astry, macešky), které dodává centrální obchodní organizaci Jempra Praha s.r.o. pro exportní účely.

V úhrnných číslech účelů ukávekky za rok 1967 jsou tržby rozděleny na 1,286 000 Kč z rostlinné, 544 000 Kč ze živočišné výroby, z prodeje zvířat 535 000 Kč, za práce a služby (mechanizačními prostředky) 765 000 Kč a za činnost nevýrobní 118 000 Kč. S některými dalšími drobnými příjmy do činnosti úhrnem 3,262 000 Kč.

Hlavní položky výdajové jsou materiálové = 910 000 Kč a za mzdy a odměny = 1,398 000 Kč.

Celkový přebytek po úhradě všech nákladů činí 254 000 Kč, fondy dostaly 382 000 Kč a dodatečný odvod Kč 200 000.

Pracovní jednotka dosáhla Kč 16,60 včetně naturálií.

Družstvo dostalo mimořádnou subvenci 300 000 Kč na zaplacení vybudovaného skleníku a náhradnictví.

V roce 1967 došlo také v okrese Blansko - v souladu s celostátním vývojem v zemědělství - k ustavení

Okresního zemědělského sdružení

jako samostatné hospodářské organizace, do které naše JLD vstoupilo. Sdružení odvádí jako náhradu za poskytované služby a organizačorskou pomoc část svého hrubého důchodu.

Celkem 95 členů a pracovníků JLD vykonalo i na nepřímých pracovních a provozních podmínkách nemálo pro společnost, a to bez jakýchkoliv požadavků na brigádnickou pomoc občanů,

v dřívějších letech běžnou a obvyklou.

Předseda JZD Blansko Ladislav Cetkovský ve funkci od 1953.

Vedle zemědělské půdy, obhospodářované JZD, jsou na městském katastru ještě další pozemky dosud v držení drobných majitelů, většinou starých, takže jim se stává péče o drobná políčka značnou příležitostí. Ze setrvačnosti však i ne lpění na určitých návycích se s tímto svým majetkem lékce loučí a odvedli tak městské pokladně 9800 Kč zemědělské daně.

Svojím způsobem patří do kronikářské kapitoly o zemědělství moderní forma „návratu k půdě“, projevující se stále rostoucím počtem

Zahrádkáři.

Během posledních let vyrostla dvě centra zahrádkářské oblasti - mimo zahrádky u rodinných domků - a to v jižní části městského katastru na Bačině a na Lédlištěm nad stadionem ČKD. K nim přistupují rozšiřující se další kolonie na stránkách pod Horičemi. Zemědělská komise MěNV vede katastr a přiděl půdy v evidenci a postupně je uspokojuje.

Lájem o zahrádky neustále roste. Je to přirozená reakce obyvatel města na společenské důsledky technické revoluce. Proklamují však že pokračovat nejen početní růst zahrádkářů, ale také projevy ukavřenosti do soukromí a „hraní si na vlastním písečku“. Na obdělávaných zahrádkách se staví chaty, někdy i velmi nákladně. Staví se zcela podle osobních kálíb, vkusu a bez ohledu na celkový estetický vzhled. Zřejmě kde vystává nutnost pro odbor výstavby MěNV, aby dohlédl na vývoj v této oblasti a nepřipustil řívelný růst a hlavně vzhled. Za několik roků budou přece tyto kolonie v přímém sousedství moderně se rozrůstajícího města a zmeš chat, přístavků a kůlen může pak architekturu města

jin škodit.

Do zemědělské kapitoly patří konečně zmínka o tom, že také MěNV sám do této oblasti zasahuje vlastním zahradnictvím, které především pěstuje květiny pro výsadbu v parcích a na okrasných uličních plochách. Používá k tomu též skleníky ZDS na Erbenově ulici.

Kapitola pátá:

OD JESLÍ A ŠKOLEK PO ŠKOLY A UČILIŠTĚ

Jesle a mateřské školky

V r. 1967 se nijak nelepšily poměry v jeslích, které i nadále byly jen dvoje u obou největších blanenských závodů, ČKD - na ulici Leoše Janáčka se 40 místy a Melxy - v ulici Kollárově s 80 místy, tedy s kapacitou pro počty zájemců zcela nedostatečnou. Mladé maminky proto využívaly - pokud ovšem mohly - babiček k ošetřování malých svých ratolestí nebo kůstávají mimo pracovní poměr do doby, než jim přijmou dítě do mateřské školky, kde však pořadárky také daleko překračují počty míst.

Ve všech školkách jsou kuchyně s kvalifikovanou dozorčí na kalorické složení podávaných jídel a nápojů (insp. Jar. Slavíkova k ONV), stejně tak je postaráno o lékař. dozor.

Mateřské školky jsou:

I. - Údolní ulice - 2 oddělení - 60 míst - řed. Jind. Řehová
II. - Ant. Dvořáka - 2 " 60 " - řed. Zde. Konečná
III. - Marxova ul. - 3 " 90 " - řed. Hel. Tesářová
u ZDS ^Y Marxova - 1 " 30 " " " "
IV. K. J. Mašky - 4 " 115 " řed. Vl. Imolíkova.

MěNV vynaložil v r. 1967 na provoz mat. škol celkem 106 000 Kčš a jednáním s místními kávodý získal různé prostředky na rozšíření (projekt na dostavbu budovy na ulici K. J. Mašky).

Poplatek do jeslí je průměrně 200.- Kčš měsíčně, na oběd ve školkách platí rodiče Kčš 4.-

základní devítileté školy - ZDS^Y v Blansku

jsou každoročně součástí kronikářských ránuamů, a ani letos tomu nemůže být jinak, třebaš nedošlo v jejich funkci či samotném vybavení k nějakým podstatnějším změnám. Prostorová stísněnost stále podvaruje narůstající výukové požadavky i modernizaci učebních pomůcek škol na Leninově a Erbenově ulici, třeba let stále více dolehá na školu na ulici Marxově a tak vlastně optimální podmínky existence má vlastně jen nová škola na Dvořské.

Přitom dosud nevyřešeneí definitivní umístění volaštní školy třeba ZDS^Y na Marxově ulici a na Dvořské, naopak zase soužití ZDS^Y a SVVS^Y na Erbenově neprospívá ani jedné ani druhé. A škola na Leninově stále ještě čeká na uvolnění učeben obsazených učilištěm Metry, stejně jako na

prostornější telocvičnu. Všechny tyto problémy byly ve školské komisi MěNV (předs. Jan Musil) i v jeho radě předmětem mnohých a srdečných jednání za účasti zastupců škol, aniž východiška, odpovídající daným ekonomickým podmínkám, načaste uspokojila někoho ze účastníků. Pokud tedy jde o dosažitelné nápravy hlavních nedostatků, podařilo se jenom projekčně připravit dvě nezbytné generální rekonstrukce na ZDS Leninova ul. (elektrická instalace) a na ZDS Marxova ústředního topení. Obojí práce budou započaty a provedeny v r. 1968.

Je třeba ovšem poznamenat, že mnohé se ve školách podařilo napravit či vybudovat péčí patronátních závodů, z náhodně uvolněných finančních prostředků ONV či MěNV a hlavně pak díky obětavosti a porozumění Sdružení rodičů a přátel škol (SRPS). Uvedme, že takto získala ZDS na Leninově fyzikální a chemickou laboratoř, jakož i nekladnější učební pomůcky v hodnotě přes 40 tisíc Kčs, rodiče kde pak odpracovali přes 1200 brigádnických hodin na vnitřních úpravách učeben a patronátní závod ADAST postavil klenutý skleník.

ZDS na Marxově získala nákladnou pracovní fyziku a přírodopis (v hodnotě přes 80 tisíc Kčs) a připravuje pracovní společenských věd s výstavbou centrálních šaten. Hlavní příspěvek na fyzikální pracovní dostala škola od patronátního závodu Metra, hmotná pomoc rodičů představuje hodnotu 15 tisíc Kčs.

Na ZDS Erbenova začali s budováním laboratoře pro chemii a přírodopis a dokončili úpravu běžecké dráhy na školním hřišti. V dohodě s MěNV předali skleník pro potřeby městského nadržnictví (jak už bylo kapsáno).

Také v nové ZDS na Dvorské ul. dále doplňovali zařízení a dokupovali pomůcky ve spolupráci se SRPS.

zařídili fyzikální a chemickou pracovnu a pokračují v pracích na školním hřišti, které má travnatou plochu pro míčové hry a běžeckou dráhu.

Ve všech školách jsou v provozu jídelny a školní družiny. Na stravném kaplatili rodiče v mateřských školách 216 tisíc, na ZDS 883 tisíc Kčs.

Rozsáhlá však je i mimoškolní činnost a soustřeďuje se do pionýrských oddílů, letos ve vlastní organizaci od kákladů přeměněných na skupiny podle kájmů dětí (místo dřívější organizace podle tříd), které se vedle toho účastní různých výchovných, sportovních a kájmových akcí, pořádaných pro ně Okresním domem pionýrů a oběma kávodními kluby v městě. ZDS Ebenova dokonce s vlastními káky sehrála divadelní představení Krakonošova káhrada a ZDS Leninova hru Tři bílé pípy.

Zvláštnd pozornosti se těšily soutěže LK ČKD:

matematická o stříbrnou turbínu a přírodovedná:

Putování ka květenou Mor. krasu, jakož i po stopách říve přírody. Děti ka devítiletka cvičily také v obou letových jednotkách a účastnily se i kde kady soutěží i kávodů. Kroměně je najdeme také mezi káky Lidové školy umění a Lidové školy jazyků.

(Podrobnější výpočet učasti káků jednotlivých ZDS jest uveden v dokumentárních dokladech, připojených k těmto kronikářským kápisům.)

PŘEHLED O POČTU ŽÁKŮ ZDS^V

postupný ročník	Leninova			Marxova			Dvorská					
	Počet tříd	Chl.	Dív	Celkem	Počet tříd	Chl.	Dív	Celkem	Počet tříd	Chl.	Dív	Celkem
I.	2	22	29	51	2	30	24	54	2	27	20	47
II.	1	15	20	35	2	25	40	65	2	31	29	60
III.	2	35	33	68	2	26	36	62	1	22	17	39
IV.	1	22	16	38	3	44	47	91	2	33	33	66
V.	2	27	30	57	1	14	20	34	2	41	30	71
I-V	8	121	128	249	10	139	167	306	9	154	129	283
VI.	2	35	42	77	1	22	16	38	4	47	66	143
VII.	2	35	40	75	3	56	41	97	3	53	46	99
VIII.	2	33	31	64	3	43	50	93	3	53	49	102
IX.	2	36	31	67	2	43	30	73	2	22	42	64
VI-IX	8	139	144	283	9	164	137	301	12	205	203	408
1-IX	16	260	272	532	19	303	304	607	22	359	332	691
Průměr	1			33,3	1	16	16	32	1	16,4	15	31,4

Postupný ročník	Erbenova			Všechny ZDS ^V Blansko			Průměr na 1 třídu		
	Počet tříd	Chl.	Dív.	Celkem	Počet tříd	Chl.		Dív	Celkem
I	1	7	17	24	7	86	90	176	27
II.	1	15	14	29	6	86	103	189	31,5
III.	1	18	18	36	6	101	104	205	34
IV.	1	20	14	34	7	119	110	229	33
V.	2	32	34	66	7	114	114	228	33
1-V	6	92	97	189	33	506	521	1027	31,2
VI.	2	36	32	68	9	170	156	326	36
VII.	1	15	22	37	9	159	149	308	34
VIII.	1	21	17	38	9	150	147	297	33
IX.	2	34	43	77	8	135	146	281	35
VI-IX	6	106	114	220	35	614	598	1212	34,5
1-IX	12	198	211	409	68	1120	1119	2239	33
Průměr	1			34	1			32,4	

CHOVÁNÍ A PROSPĚCH

Škola - ZDS	Leninova	Marxova	Dvorská	Erbenova	Celkem
Počet žáků	532	607	691	409	2239
Chování 1. stup.	513	577	675	399	2164
horší	19	30	16	10	75
Prospěch					
s vyznamenáním	111	104	127	90	432
prospělo	412	481	518	309	1720
neprospělo	9	22	46	10	87

Prospěch žáků všech ZDS v Blansku je zřejmý z uvedeného přehledu. Horší výsledky vykazují základní předměty: čeština a matematika, celkem shodně na všech školách. Z devátých tříd odchází menší část na další studia (především odborné střední školy), většinou odchází chlapci i dívky do učení, přičemž nastává i zde poměrně přísný výběr, zvláště v Metvě. Řada patnáctiletých (hlavně dívek) zůstala po ukončení devítiletky doma, neboť nenalezla umístění, což je společenský jev současných let, projevující se nikoliv jen v Blansku.

Učitelské sbory

na jednotlivých devítiletkách zůstaly bez podstatných změn a čísla v nich prokazují, že absolutní početní převahu v nich mají ženy:

Škola	Důkaz zde: celkem učitelů	z toho učitelek	ředitel	předseda SRPS
Leninova	22	17	Ld Bilíček	Miv. Burík
Marxova	25	17	Rud. Dryšl	Jos. Horaček
Dvorská	29	24	Karel Koflán	Jos. Merta
Erbenova	16	12	Lad. Kozel	Dr. Bor. Šob

Střední všeobecně vzdělávací škola (SVVŠ)

na Ebenově ulici měla celkem v devíti třídách tříročníků
ve školním roce 1966/67

	ve škol. roce 1966/67	ve škol. roce 1967/68
I. roč.	104 studentů, z toho 68 dívek	102 stud. - 69 dívek
II. roč.	79 " 57 dívek	104 " 68 "
III. roč.	96 " 64 "	79 " 57 "
Celkem	279 studentů, z toho 189 dívek	285 stud., 194 dívek.

Počty žáků prokazují, že humanitní ani přírodovědná
větev středoškolského studia není pro chlapce zcela přita-
klivá, a proto v nejbližších letech bude pokračovat nepřítu-
nivý vývoj k feminizaci některých vysokoškolských oborů.

Na SVVŠ se soustřeďuje také středoškolské studium
pracujících, a to v jedné samostatné třídě se tři-
nácti (13) frekventanty.

O živých prostorových podmínkách SVVŠ již byla řeč
ve všeobecné charakteristice školských poměrů v našem městě.
Dodejme však, že také na střední škole se v loňském roce
začalo se realizováním speciální jazykové učebny a učeb-
ny chemie s laboratorním koutem.

Již třetím rokem je na SVVŠ katedra latina jako
povinný předmět a v r. 1968 bude také jedním z maturit-
ních předmětů. Ve škol. roce 1967/68 je poprvé do učebního
programu úvod do filosofie.

Zhruba čtvrtina studentů je přespolních. - O konečném
umístění maturantů z r. 1966/67 škola nemá spolehlivé ú-
daje, neboť dochází ke změnách při přestupu na jiné vysoké

školy či jinak, což všechno již maturanti na školu nehlásí.

V r. 1967 došlo na SVVŠ k ojedinělé spolupráci s knihovnou národního Záv. klubu ČKD. Pro maturanty totiž knihovní rada v součinnosti s profesorským sborem vypsalá soutěž na nejlepší písemnou maturitní práci k češtině a dotovala ji třemi cenami ve výši Kčs 300, 200 a 100 (a věcné ceny dle vlastního výběru vítěků). Ocenění prací provedla komise profesorů češtiny se zástupci knihovní rady a na řívého kájmu zástupců školského odboru Krajského NV v Brně:

1. místo v soutěži získala Naděžda Pavůrková ze třídy III.C na tvorbu tvorby Františka Glubína "Ať žijí život náš."
2. místo připadlo Jaroslavu Hladcovi ze třídy III.A na práci "Význam revoluce v dějinách."
3. místo obsadil Miroslav Trubák, rovněž ze třídy III.A na téma "Čím dosáhl československý film světového úspěchu".

Ředitel SVVŠ Cyril Němec - ve funkci od r. 1956.

Zvláštní škola

Děti vyžadující si speciální školní péči byli v r. 1967/68 soustředěny v počtu 72 v 5ti ročnických zvláštní školy. Byly to děti z Blanska, Adamova, Křtin a j. obcí. Škola tato je zatím provizorně stěsně umístěna v ZDS na Marxově a Dvorské. Při veškerém úsilí nepodařilo se dosud nadať Me NV lepší umístění definitivně vyřešit. Snad až po odchodu učiliště Metry ze školy na Leninově ulici.

Ředitelka zvláštní školy Zdeňka Hušková - od r.

Lidová škola umění - LŠU

Existenční podmínky LŠU se v r. 1967 nadále a možno říci podstatně zhoršily tím, že od káří převzalo její sál a před- sál městské kino pro náhradní promítání po dobu vlast- ní generální přestavby. Tak přišel taneční obor (90 kupa- ných káček) a výtvarný obor (50 káček) v místnosti, kde sice obličně, leč přece jen organizované mohly pravidelně ví- ět a pracovat. A pro zbývajících 240 káček hudebního o- boru (kde se vyučuje hře na klavír, housle, harmoniku, ky- taru a nástroje dechové, které jsou - křel - zejména vyhledá- vány) - kůstaly tak jako tak nevyhovující a nedostačující v místnosti prvního poschodí budovy na ulici Kamenického. Našlo se osm nouzové řešení a náhradní prostory ve ško- le na Leninově ul. a v Domě pionýrů, jenže to všechno na říkov nerušeného chodu výuky.

Zmíněných 380 blanenských káček LŠU vyučovalo celkem 23 členů učitelského sboru (21 hudební obor, někteří z nich jen na částečný úvazek, 1 taneční a 1 výtvarný), kteří měli další káčky ještě ve dvou pobočkách (v Adamově a Ráji) a čtyřech detašovaných třídách v okolních obcích. (Celkem to bylo ještě 166 káček). Každý obor se skládá ze dvou učebních cyklů (4-7 letých a 3 letých) a po absol- vování celého oboru pokračují volně nadaní káči ve stu- diu na konservatoři.

Lidová škola umění pořádá pravidelně veřejné kon- certy absolventů a besídky káček, v r. 1967 celkem devět. Sami učitelé jsou aktivně činní také v Symfonickém orche- stru města Blanska, dále ustavili Blanenský kvartet (přidružený k LK ČKD) a mimo vlastní tři koncerty uspo- řádali ještě 8 (osm) koncertů výchovných ve školách ruz- ných obcí našeho okresu.

V roce 1966/67 vyšlo z LSU celkem 15 absolventů. Společensky velmi významně poslání LSU se rozloží, aby se jí dostalo odpovídajícího důstojného umístění v samostatné budově, ke které již byly vypracovány projekty.

Ředitel LSU Vladislav Hemzal ve funkci od r. 1959.

Lidová škola jazyků (pod správou a v místno-

stech ZDS na Leninově ul) vyučovala v r. 1967, resp. ve škol. roce 1967/68 němčině (154, resp. 203 posluchačů), angličtině (77, resp. 107) a francouzštině (11, resp. 17 posluchačů). Školně činilo Kčs 170 - za celý šk. rok. Posluchači přicházelí převážně z blanenských podniků, ale také z místních škol.

Učňovská učilistě

OKD Blansko

má dlouhodobou tradici také ve výchově vlastního učňovského dorostu, navíc v posledních letech pomáhá v odborné výuce učňů pro jiné závody na Slovensku, Ústí nad Orl., Břeclavi, Lnojmeň a pro některé závody brněnské. V roce 1967 bylo v jednotlivých ročnících v učebním roce

	1967/68		1967/68
I. ročník	188, z toho 6 dívek	-	162, z toho 6 dívek
II. ročník	102, " 14 dívek	-	198, " 6 dívek
III. ročník	125, " 8 dívek	-	92, " 14 dívek
Celkem	415 žáků - 28 dívek	-	452 ž, z toho 26 dívek.

Profese učňů: soustružník, kámečník, montér ocelových konstrukcí (včetně svářečů), lakýrník, ostrič nástrojů, kulič, slévač a dřívomodelář.

Učitelství sbor tvoří 12 odborných sil, 18 mistrů a 7 vychovatelů. Učiliště má vlastní dílny, učebny, tělocvičnu a dvě internátní budovy, kde jsou ubytováni učni z mimoblanských okresů a někteří místní bez vlastních domovů. - Učni mají všechny podmínky také pro kulturní život v LK a ke sportování.

V r. 1967 bylo učiliště organizátorem celostátního přeboru učňovského dorostu ministerstva těžkého strojírenství. (31)
(32)

Ředitel učiliště Antonín Louček ve funkci od r. 1963.

Metra

si vychovává učňovský dorost hned od počátku s přísnými požadavky prospěchu v LK, i pak ve vlastní výuce, kterou rozdělují na normální třídu (navštěvuje ji 450 žáků), jednu třídu s pětiletým studiem (20 žáků) a pro absolventy SVVŠ s učební dobou 1 a 1/2 roku rovněž jednu třídu (25 žáků). Hlochy je třetina, dívek jsou dvě třetiny.

Učební profese jsou elektromechanik, mechanik, elektro-montér a strojní kámečník. Přechodně pro potřebu kávodů se ještě učí vodoinstalatéři, klempíři a lakýrníci.

Pro učně Metry je ve výstavbě velký areál na Pražské ulici, kam přejdou v r. 1968. (19)

Odborných učitelů má učiliště 10, mistrů odborného výcviku 16, vychovatelů 6 a ostatních sil 12.

Ředitel učiliště Metry prom. technik Petr Němec.

Také Okresní stavební podnik

maá vlastní učňovské středisko s převahou učni na řednictví (ve třech ročnících je jich 106) a pro další profese (klempíř, elektro- a vodoinstalatér, malíř, natěrač, kruhlář, pokrývač, lesaň - v počtu 97). Učební dobu mají tříletou, k teoretické výuce dojíždějí do Blanska, praktický výcvik vykonávají ve stavebních provozovnách poblíž svých bydlišť. Po vyučení chlapii povětšinou nastupují na vojnu a po ní se málokterý vrátí do podniku, kde se vyučil. Nejčastěji jezdí s auty jako řidiči nebo si vyhledají práci v továrnách - a jsou tedy prostředky, podnikem na vyučení vynakládané pro něj ztraceny.

Ostatní blanenské výrobní nebo obchodní podniky soustředují přijaté učně do odborných učilišť mimo Blansko.

Kapitola šestá:

VŠECHNO PRO ZDRAVÍ

Až do konce roku zůstala podstatná část nadešvané zásady stále jen redivaknovanou proklamací, neboť - jak ukáže stručný přehled činnosti naší polikliniky - všestranné podmínky pro skutečnou a v socialistické společnosti volášt jako samozřejmost předpokládanou zdravotnickou péči nám muslo ještě chybět. Blaneuským občanům - a volášt občanům od prvních dnů a měsíců jejich života - se sice dostávalo všestranné péče preventivní soustavými prohlídkami v jeslích, školkách, školách i kavodech, organizováním kontrol štítkovým rentgenem i organizováním specializovaných poraden a zdravotním dozorem.

Leč v moderním zdravotnictví je správné stanovení diagnózy a účinné léčebných postupů podmíněno rozsáhlým vybavením ordinací moderními pomůckami a diagnostickými zařízeními, jakož i odpovídajícím prostředím klinického provozu včetně čekáren. A na to tedy tepre čekáme až v nové poliklinice.

Poliklinika

V samotné budově polikliniky na Mlýnské ulici přicházelo v r. 1967 denne průměrně 550-600 pacientů ke 24 lékařům specialistům (někteří z nich pracovali jen v částečném úvazku) na vyšetření, k kakovým a na ambulantní léčbu. Pro takový počet návštěv a pro tak rozsáhlou zdravotnic-

kou péči ovšem budova - určená ostatně kdysi k jiným účelům - zdaleka nestačila a trpěli tím právě tak lékaři jako pacienti. Největší návaly byly na odděleních gynekologie, vnitřním a očním, ale ani ostatní na tom nebyla lépe.

Vedle polikliniky působili na třech místech (nam. Svobody, Dukelská ul. a Lidliště) čtyři obvodní lékaři a to také pro přidělené obce blanenského zdravot. obvodu. Tři největší blanenské závody mají nadto vlastní zdravotnická střediska (v ČKD a Metře) poměrně velmi dobře zařízení a v nich dalších 6 lékařů - včetně zubních.

Lid' městských zdravotnických zařízení doplňovala lékárna na Dukelské třídě, ordinace sportovního lékaře na Drukslovní ulici a konečně dopravní středisko, které mělo - 13 sanitních vozů postupně karávaných do nepřetržitého denního a nočního provozu včetně nedělí a svátků. (Jen jako ukázkou rozsahu této služby: každý sanitní vůz ujel měsíčně průměrně asi 4000 km a tedy měsíc co měsíc objely by tyto vozy vzdálenost kolem zeměkoule po rovníku.)

Na poliklinice fungovala od odpoledních hodin do rána pohotovostní služba, ve které se střídali všichni lékaři polikliniky, obvodní i závodní.

V úhrnu si vyžadovala takto organizovaná zdravotní péče na provozních (věcných i personálních) nákladech ročně 7a půl milionu Kčs a zaměstnávala téměř stovku pracovníků (lékařů, sester a ostatních zaměstnanců).

Vedoucí lékař polikliniky MUDr. Miloslav Štěpánek.

Vedoucí lékárny MgPh Karel Kopal.

Okresní hygienicko-epidemiolog. stanice (OHES)

na ulici Karla Čapka dohlá na dodržování zákonných - zdravotnických nařízení a předpisů a provádí na tím účelem, koláště pokud jde o péči o životní prostředí - soustavný a odborný průzkum, především ovzduší a vody.

Zjistila tak několikaletým rozborem, že vlivem kotelen průmyslových a k vytápění - a kotelnicího provozu - dosáhl nejhorší 24 hodinový průměr obsahu kysličníku siřičitého v městském území kolem Svítavy hodnoty $0,2526 \text{ mg/m}^3$, zatím co příslušná čs. norma povoluje přípustnou hranici $0,15$. Jednáním se zúčastněnými činiteli města, kávodů i dohlédacích úřadů okresních a krajských dosáhla OHES zásadního rozhodnutí, že všech 41 kotelen bude postupně (poslední do roku 1980) plynofikováno, nové kotelny v sídlišti Blansko-sever pak již přímo konstruovány na plyn.

Měření obsahu kysličníku siřičitého konečně ukázalo překvapivé výsledky v porovnání s poměry v Brane-střed, kotelnicí úzel, která se všeobecně pokládají za zdravotně koláště zásadní: Zatím co v Brane je celoroční průměr výskytu $0,0752 \text{ mg/m}^3$, je v Blansku $0,0985 \text{ mg/m}^3$. Již tato čísla sama volají a vyžadují k radikálnímu napravení.

Jedná se proto také se správcem ČSD, aby provoz parních lokomotiv byl zrušen a převeden na trakci elektrickou, nikoliv na kamýšlenou motorovou. To proto, že používána nafta má vysoký obsah síry a jejím spalováním v lokomotivách by vznikající kysličník siřičitý nadkladnou plynofikaci kotelen opět a zcela anuloval. Nehledě konečně též k tomu, že dosavadní konstrukce motorových lokomotiv je zcela nevhodná - vydávají nadměrný hluk, který v nočních hodinách dosahuje až 70 decibelů, zatím co čs. norma připouští 40 decibelů.

Hlučnost je ostatně také stálým průvodcem a klem nadměrného automobilového (včetně nákladního) provozu ve městě.

Nemenší svízel tropí ve městě popílek z kotelen, jehož spád při měření v dubnu 1967 (tedy ještě v topné sezoně) naměřili pracovníci OHES v okolí staré polikliniky 487 tun na 1 km², u ONV - 203 tun/1 km² a u hotelu Macocha 242,5 tun/1 km². Ve srovnání s čs. normou 150 tun/1 km² jde tedy opět o výskyt abnormálního a škodlivý.

Vážným problémem se pro město stala otázka zásobování vodou, neboť spotřeba z dřívějšího denního odběru 180 l na jednoho obyvatele stoupla na 280 l. V dosavadních zdrojích u Špešova klesla od září 1967 hladina až o 20%, proto Okresní vodohospodářská správa přikročila k rozsáhlé výstavbě nového přívodu vody od Lákan. - V řece Svítavě naopak kvalita vody (udržuje se na hranici 3. stupně) velmi příznivě ovlivnila činnost čističské stanice na jižním okraji města. Po výstavbě další stanice na horním toku Svítavy lze předpokládat ještě další zlepšení, které dovolí i rybní násadu.

Oblíbené jsou procházky s koupalištěm, kde čističí zařízení nevyhovuje a provozovatel (Melra - Spartak) je musí nutně rekonstruovat.

OHES již několik let nezaknamenal v obvodu města výskyt epidemických nemocí s výjimkou občas - ných onemocnění chřipkových. Po této stránce byly tedy zdravotní poměry v Blansku uspokojivé.

Okresní hygienik MUDr. Lad. Kincel ve funkci od 1955.

Čsl. Červený kříž

Učinným pomocníkem zdravotníků při výchově k prevenci, k vědomí společenské soudržnosti a k rozšiřování znalostí zásad první pomoci je organizace Čsl Červeného kříže. V Blansku má sekretariát okresního výboru a ve třech místních organizacích sdružuje na 860 dobrovolných členů z řad blaneckých občanů. Městský výbor ČsČK zorganizoval řadu zdravotnicko-osvětlových přednášek a aktivně pomáhal instruktáři při celoměstských akcích přípravy obyvatelstva v civilní obraně. - Z řad členů místních skupin ČsČK se rekrutují také četní dobrovolní dárci krve a 3 z nich získali dokonce nejvyšší státní ocenění - Jánského plaketu (viz kapitola 10.)

Předseda městského výboru ČsČK Ing Miloslav Polák ve funkci od r. 1966.

Kapitola sedmá:

O KULTURNÍM ŽIVOTĚ

Podmínky kulturně výchovné práce

byly v r. 1967 v našem městě krajně nepříznivé. Došlo sice na jeho počátku k otevření přestavěného Záv. klubu Metra (pod kterýmžto názvem se až později během roku ustálilo dřívější Kulturní středisko Vlk. Nekvala), mezitím však začala rozsáhlá přestavba budovy ZK ČKD, jehož hlavní sál se provizorním přepažením o něco zmenšil a přístup do všech klubových prostorů byl pouze úzkou chodbou k ulici Žitkovy. Chyběly šatnové a rozptylové prostory a tedy podmínky pro hladký průběh voláček při větších společenských akcích. A koncem srpna navíc ještě zahájil MěNV stavbu a technickou úpravu (rekonstrukci) kina na panoramatický formát. Filmy se od té doby promítaly v sále LŠU na Komenského ulici s poloviční sedadlovou kapacitou a s mnohými nedostatky.

To všechno znamenalo pro občany města nepochybně ochuzení kulturního života a pro jeho organizátory nutnost neustálé organizační improvizace. Tyto svízelné přirozeně ovlivňovaly také koordinaci práci kulturní komise MěVN a plnění jednotného plánu městské kulturně-osvětové činnosti včetně těch celoměstských akcí, které kulturní komise v součinnosti s místními politickými organizacemi každoročně uskutečňuje.

Byly to především oslavy MDŽ^v (Mezinárodního dne žen 7. března), spojené tentokrát se založením samostatného

Československého svazu žen (jako součásti Národní fronty) na místě dosavadního Výboru žen. Na ustavující veřejné schůzce v LK ČKD si ženy zvolily 15členný městský výbor (s předsedkyní Miladou Štrajtovou) a poté se pobavily zábavním pořadem. - Dárky a veselice připravily ženám také velké blanenské návody a ČKD nadto jim věnovala - jako již před rokem předtím) knížečku veršů, tentokrát k tvorby Jaroslava Seiferta. Část nákladu převzal MěNV a věnoval jej městskému výboru Čs svazu žen.

Májové oslavy

měly na pořadu tradiční průvod s účastníky z okolních obcí, městských organizací KSČ, škol a ostatních organizací společenských i zájmových a ostatních občanů. Cíl průvodu byl na náměstí Vítkového únoru, kde po projevu zástupce ÚV KSČ vystoupil s dobře připraveným kulturním pořadem Horácký soubor pedagogické školy v Boskovicích. Večer pak se tančilo.

(24)

(25)

(26)

(38)

Do májových oslav byl 5. května zařazen koncert Filharmonie pracujících z Gottwaldova v LK Mebra.

8. května večer položili zástupci organizace Svazu protifašistických bojovníků věnce k památníkům padlých. Po krátkém projevu u památníku Rudé armády prošli žáci blanenských škol s rodiči ulicemi města ve velkém lampionovém průvodu.

Sportovci přispěli k programu májových oslav dvěma cyklistickými závody ulicemi města 8. a 9. 5. - pořadatelem Spartak ČKD.

(35)

(36)

(37)

13. května vystoupil v LK ČKD smíšený pěvecký soubor Phönix z Mürruschagu (Rakousko) v samostatném koncertě.

Vývrcholením kulturně-politického života byl v r. 1967

Měsíc československo-sovětského přátelství,

zaměřený na oslavy 50. výročí VRŠR (velké říjnové socialistické revoluce), výročí, kterého vzpomínal celý pokrokový svět. V našem městě pořadatele (MěV KSC, MěNV a Měst. Výbor Svazu čsl-sov. přátelství) společně zorganizovali veřejnou manifestaci pracujících 6. XI. na náměstí Vítězného února. Při slavnostní zasedání funkcionářů bylo svoláno k oslavě této významné události světových dějin. Program vyplnilo předvedení scénického pásma „V bouři se narodil nový svět“, kterého provedli klubovní aktivisté. Zestaveno bylo na motivy knihy Johna Reeda „Deset dnů, které otřáslly světem“ a doplněno verši Vlad. Majakovského, Jaroslava Seiferta a Františka Halase. Slovní texty a hudební motivy doplnily dokumentární filmy a fotografie (autor scénáře Stanislav Kočvara, režiséři Jaroslav Brychta a Ladislav Hradil, scéna Zdeněk Novotný, klavír Miluše Melenovská - účinkovali členové divadelního kroužku ZK ČKD.)

V rámci oslav se konala dále přednáška Dr. Fr. Jandy na téma „Výročí Října očima účastníka průmyslových bojů o osvobození ČSSR“, dále koncert Moravského kvarteta v ZK Mebra a v městském kinu se promítaly sovětské filmy „Pomsta v horách“ a „Člověk bez pasu“.

Hlavním uměleckým pořadem k VRŠR byl 5. 12. v ZK Mebra uspořádaný koncert 85 členého akademického pěveckého chóru JURLOV z Leningradu, který pod vedením nasloužilého umělce SSSR dirigenta Alexandra Jurlova zpíval sovětské lidové písně i sbory světového repertoáru se strhujícím temperamentem a v provedení, které posluchači odměnili bouřlivým potleskem a vynutili si předavky.

Kulturní komise Mě NV (předseda Jan Musil)

ve svých schůzích, konaných v pravidelných měsíčních lhůtách, projednávala městské kulturní aktuality také na účasti přivolaných zástupců jednotlivých úseků blanenského společenského a tělovýchovného života. Soustavná pomoc patřila též průběhu provozu a pordeji výstavby městského kina, práci Symfonického orchestru města Blanska a redakcím Rozhlasového okénka, Blanenského kulturního zpravodaje a městské kroniky.

Organizátoři kulturního života

Na vlastní náplni kulturního života ve městě se podílí různá osvětová zařízení s rozdílnou funkcí, metodickou a hospodářskou nákladnou. Především jsou to instituce státního charakteru - buď provozně i personálně nebo jen personálně dotované ze státního rozpočtu prostřednictvím ONV (Okresní dům osvěty, Okresní vlastivědné muzeum, Okresní lidová knihovna, LŠU a Lid. šk. jazyků) dále kulturní zařízení Revolučního odborového hnutí (závodní kluby ČKD a Metry), obdobná zařízení městská (Kino, Symfonický orchestr města Blanska) a konečně jsou zde činné společenské a zájmové organizace, funkčně - včetně do okresní organizace Národní fronty, z nichž pak kolébkou postavení mají tělovýchovné jednoty (Spartaky ČKD a Metry), do jisté míry podporované vedeními podniků, resp. závodními výbory ROH a spadá sem konečně celostátně řízený SVAZARM - Svaz pro spolupráci s armádou.

Lektorské sbory pro přednášky a kursy v oblasti celého okresu soustřeďuje okresní výbor Socialistické akademie (předseda Antonín Šamla, tajemník Dr. František Janda).

Závodní kluby ČKD a Metra

jako provozovatele dvou městských společenských středisek býv. Dělnického domu a sokolovny, byly také v r. 1967 nosnými pilíři kulturního života nejen pro vlastní podnikové, odborářské nebo klubové akce, ale také pro všechny veřejně přístupné podniky společenských a zájmových organizací i konečně MČNV. Nadto má v ZK ČKD své stálé sídlo sekretariát Socialistické akademie.

Oba kluby souběžně s měnícími se potřebami podnikového, odborářského i společenského života přizpůsobovaly své pracovní plány tak, že v současné době se stala těžištěm jejich působnosti vzdělávací a výchovná práce, která do jisté míry odsunula dřívější hlavní klubové zaměření na amatérskou uměleckou tvorbu.

Před námahem vlastní klubové činnosti si ještě připomeneme, že k praktickým důvodům sestavují v obou klubech programové plány na sezóny (září - červen), takže kronikářské zápisy na kalendářní roky nejsou v souladu s klubovými plány. Bilančně a funkčně ovšem kluby respektují normální roční období.

ZK ČKD (17 členů, předseda a vedoucí Vlast. Nárožný)

Měl - jak již bylo napsáno - v tomto roce do značné míry podvzájemný provozní podnikový prováděnou přístavbou nových prostorů do Hybešovy ulice. Čestně uskutečnil téměř bez omezení plánované kursy v cyklech Lidové university (programování na samočinných počítačích, psychologie, náklady psychologie řízení, vliv nové soustavy na řízení a myšlení, dva kursy pro kadrákové) a Lidové university (psychologie prodeje, hospodářský země-

(14)

(70)

pis, technika styku s lidmi, významné postavy světové politiky XX. století a vybrané kapitoly ze světových literatur), jakož i pokračující jazykové kursy (němčina, angličtina, francouzština) v několika bčích. Po celý rok pokračovaly velmi oblíbené a vyhledávané kursy šití.

Od založení klubu v r. 1953 v něm pracuji s neustálým zájmem komise pro práci s dětmi, která přešla od tradičních již nedělních krátkých na náročnější organizační formy, jakými byly matematické soutěže o stříbrnou kuličku ČKD a soutěže přírodovědné (Putování na květenou Moravského kraje a Po stopách řivé přírody). Nekapomínala přítom ani na loutkové divadlo s vlastním klubovým souborem.

Za situace, kdy ve městě prakticky kmitela organizace Československého svazu mládeže (a křídalo jej jeho okresní vedení) ustavila se v LKČKD skupina mladých dělníků a studentů pod názvem Beseda mladých a začala s organizováním pestré a pro mladejší lidi přitažlivé činnosti pro naplnění jejich volného času. Členové vytvořili big beatovou skupinu Atlantik, uspořádali celou řadu tematických besed o současném umění, filmu, dále pravidelně koncertní večery doplnované kvízy a soutěžemi, vystupovali s Divadlem poezie - též i mimo Blansko - zorganizovali přehlídku big beatových skupin v celého okresu a večer vzbouřenců blanenské nudy, ale dokázali také sestavit fotbalové družstvo a účastnit se vnitropodnikového odbovářského turnaje a dokonce též uskutečnili stokilometrový pochod Blansko-Prostějov a zpět.

Ani divadelníci neváhaleli a nastudovali tři divadelní hry: Jeroným: Případ Tankinger, Goldoni: Lhář, Větkovský: Dům u doktorů - s nimiž také každěděli mimo Blansko (Klepačův, Kunštát, Lazánky, Úsobrná, Petrovice, Rozsedl), dvěma pohádkami (Pisnička pro princeznu a

Člverák hasbrman) potěšili děti a k vývoji Rájna nastu-
dovali a předvedli scénické pásmo V bouři se rodil nový svět.

Je ku podiv, že se v ČKD - LK - podařilo právě v my-
nejší době konsolidovat tak opomíjenou amatérskou čin-
nost, jako je sborový zpěv. Od založení v r. 1965 vyrostl
v klubu 46 členný soubor, který pod neúnavným vede-
ním sbormistra prof. Jaroslava Zemana dosáhl velmi so-
lidní umělecké úrovně, oceňované nejen při kdeských veřej-
ných vystoupeních, ale také na výměnném zahraničním
zájezdu do Rakouska. - Na výraznější uplatnění součás-
ně pracujícího ženského pěveckého sboru musíme ještě počkat.

K tradičně uznávané kvalitě dechového souboru (di-
rigent Josef Urban a umělecký poradce prof. Silvestr a pa-
tronátního vojenského učiliště v Vyškova) se úspěšně připo-
jují taneční soubory Studoklub, hodnocený na kvalifikač-
ních přehlávkách jako nejlepší taneční orchestr Blanenska
a spolehlivý, také v širokém okolí oblíbený taneční orchestr
Tempo. K nim nakonec v r. 1967 přistoupila instrumen-
tální skupina Combo, původně sestavená jako doprovod k di-
vadelní hře Lhář, avšak osvědčena tak, že byla doporučena
na přehlávku pro brněnský Okagokonzert. - Mezi klubo-
vými hudebními tělesy zaujímá čestné místo Blanenská -
kvarteta, usazená u učitelů místní LŠU a občas pořádá-
jící také výchovné koncerty ve školách.

Ze zájmových kroužků získali řadu cen ve velkých
soutěžích fotografové (koncernu Škoda Plzeň - v počtu
získaných cen na druhém místě ze všech účastnických kolek-
tivů. Miroslav Matyáš navíc jako nejúspěšnější autor celé
soutěže). Dále pak čtvrté místo v celostátní soutěži Česko-
budejovického mapového okruhu). Zásluhou výchovnou
práci mezi mladými udržují několik let akvaristé, pravidelně
se scházejí filumenisté, speleogové, kajakáři a přátelé kulečnicku.

Základní údaje o práci klubové knihovny jsou v dalším odstavci této kapitoly.

Různorodá a bohatá tedy byla činnost klubu i přes všechny překážky, které měl v r. 1967 s přestavbou klubových prostorů. Svědčí o tom nakonec také samotná statistická čísla: v r. 1967 se v klubových místnostech konalo na 2100 akcí (vlastních i cizích), jichž se účastnilo 66.840 návštěvníků.

LK Metra (19členný výbor, vedoucí Arnošt Dáňa)

dokončil a začátkem roku 1967 otevřel vstupní část své budovy, architektonicky vkusně vyřešené a získal tak prostor-15né předání se šatnami a sociálně hygienickými zařízeními, jakož i nové schodiště ke dříve již vystavěnému bočnímu křídlu s klubovnou, restaurací a terasou. Během roku pak začal s terénními úpravami klubového okolí, především do ulice Světlavské. Tyto všechny akce - mající významné a provokující klubů prospěšné - jsou však jen částí původního projektu další výstavby, jejíž uskutečnění lze zatím jen neuvěřit předpokládat.

Jinak ovšem prostory, které měl LK letos k dispozici, vytvářely velmi uspokojivé a pohodlné prostředí i pro velké společenské akce.

V samotné klubové činnosti můžeme na úseku vzdělávacím a výchovném sledovat obdobné snahy, jako řídily činnost LKČKD - totiž zaměřoval se soustředěně na otázky kvalifikace a vzdělávání nejširšího okruhu pracovníků závodu. Pracovníci LK v tomto směru realizovali na 29 kursů kvalifikačních, jazykových a všeobecně vzdělávacích, při nichž hleděli také uplatnit zásadu rentability, tedy úhradu nákladů z placeného kursového.

Ve výchově uměním se klubu dařilo - byl s nemalými

potřeba a překážkami - vytvářel jistou formu tradi-
ce každoročním abonentním cyklem koncertů a divadelních
představení, kromě BLANENSKÁ KULTURNÍ ZIMA,
vždy od října do května. V r. 1967 končil VII. a začal VIII.
její ročník. Pro organizátory tak náročných akcí, jako je
několikaměsíční abonentní cyklus koncertů a divadelní,
to znamená vyhledávat a každoročně obnovovat okruhy
zájemců, citlivě sledovat jejich požadavky a přání, vybí-
rat programy k optimálnímu uspokojení vkusu návštěvní-
ků a ovšem - ke všemu tomu přistupovat s kůžkou v ruce
a počítat náklady i výnosy. Je to všechno práce nesmírně
zodpovědná, svízelná (počet abonentů se ustálil na 200; na jed-
notlivé večery přicházejí ovšem i další návštěvníci) a co nej-
horšího - málo odměna a uznávání.

Přím je cennější, dokáží-li pořadatel BKZ do pořadí
zařadit také vlastní, domácí uměleckou amatérskou pro-
dukcí na úměrné úrovni ostatních uměleckých hostujících
profesionálních souborů. Uvedme tedy alespoň ukázkou
programy uskutečněné ve dvou sezónách v roce 1967:

Leden: Agatha Christie - Deset malých černoušků - v prove-
dení Divadla bratří Mešků v Brně. Oskar Nedbal - opere-
ta Polská krev - divadelní kroužek Mebra, režie J. Marešková,
Symfonický orchestr města Blanska, dirigent Jiříček Dryšl;
opereť měla také řadu repríz mimo Blansko.

Únor: Nesmírně melodie slavných skladatelů - symfoni-
ký orchestr města Blanska, dir. Jiříček Dryšl, smíšený pěvecký
sbor LMKD, sborníček Jaroslav Leman.

Březen: Edmond Rostand - Cyrano v Bergeracu - v provedení
Horáckého divadla v Jihlavě.

Květen: Filharmonie pracujících v Gottwaldova, dále
varhanní koncert (premiový pro předplatitele) americké vir-
tuosky M. Grossierové v chrámu v Boskovicích.

Listopad: Moravské kvarteto z Brna.

Prosinec: Aktočky Ant. P. Čechova v provedení Divadelního studia J. Škrivana z Brna.

Kromě této divadelní a koncertní činnosti nastudoval a provedl kroužek LK Metry veselohru J. Voskové a J. Weri-cha - *Slaměný klobouk*, kterou mimo jiné také zpestřil program Silvestra 1967.

Těži na děti nezapomněli a uvedli jim *Kašpárka*.

Neméně záškolní činností, jako jsou programy BKZ, vytvořil klub výchovnými koncerty pro mládež. V r. 1967 jich bylo pět - a pořadatele při nich nenacházeli vždy nejlepší pochopení ani u rodičů, ani u školských pracovníků.

V klubových prostorách se vyžívají zájmové kroužky - jako jsou fotografové, výtvarníci, speleogové a další šest kroužků hudebních, převážně mladých lidí, kteří si také organizují taneční odpoledne.

V plesové sezóně se svými plesy vystřídaly početné společenské organizace a přispěly tak k naplnění statistického údaje návštěvnosti LK Metra - v r. 1967 - 53.800.

(33) (34)

(40) (41)

(42)

(21) (38)

Knihovny a čtenáři

Obě blanenské veřejné knihovny umožňovaly také v roce 1967 blanenským občanům a školákům pokouševání veškeré nové knižní produkce, zábavní nebo odborné a nabídkely jim také rozsáhlý výběr starší naší i cizí literatury v nashromážděných knižních fondech.

Okresní (městská) lidová knihovna

měla v důsledku stavebních úprav v rámci od října do prosince přerušenu půjčovnou službu pro dospělé (ti si však v tomto

mezi dobou půjčovali knihy v knihovně ZK ČKD), zatím
co mládežnické oddělení pro tuto dobu přestěhovala do
Okresního domu pionýrů. Pracovní podmínky OLK jsou v
rámku i nadále podvácány do značné míry nevhodností po-
užívaných místností a také jistým provizoriem, neboť mu-
zejní rada brzdí na využití všech kámečkových prostorů pro
účely vlastní. Několik návrhů na přestěhování OLK ne-
prošlo sítím úředních jednání (hlavně z důvodů finančních)
a stav nejistoty proto nadále brzdí. OLK přirozeně pů-
sobí také jako metodické okresní centrum pro všechny li-
dové knihovny na okrese a její personální vybavení umož-
ňuje jí poskytování bibliograficko-informačních služeb
knihovnaím a studentům.

Knihovna ZK ČKD (zaklána r. 1953)

měla ve vlastním prostředí poměrně dobré existenční pod-
mínky a díky opravdu velkému a soustavnému finančnímu
podpoře závodního výboru ROH ČKD mohla doplňovat kniž-
ní fond prakticky všemi novinkami z oboru beletrie a
dětské literatury, jakož i ostatních naučných oborů (Tech-
nickou literaturu shromáždí a nakupuje z podnikových pro-
středků závodní technická knihovna).

Obě jmenované knihovny nejsou však jedinými možnos-
mi knižních výpůjček pro blanenské zájemce. Všechny školy
mají rovněž soubory knih - hlavně s doporučovanou literární
tematikou - dále pak je ve městě celá řada odborářských
knihoven, působících ovšem pouze v závodech. V kronikář-
ských záznamech tyto knihovny až dosud chyběly a uvádí-
me proto jejich přehled (v závodech ČKD má knihovna Závod-
ního klubu 6 poboček):

Knihovna	počet svazků	čtenářů 1967	vypůjček
Města	6 606	300	4 626
Adast	4 224	360	8 115
Okres. stav. podnik	1 634		1 805
ČSAD	538	126	570
ČSD	542	31	266
Jihomor. pekárný	580	30	120
Okres. prům. podnik	1 562	79	774
ONV Blansko	1 942		1 186
Okresní ústav nář. ndr.	1 066	31	465
k tomu			
Okresní (městská) LK	27 882	1 002	53 211
knihovna ZKČKD	15 776	1 082	18 986
<hr/>			
celkem ve městě	62 352	3 641	90 124

V OLK mají návštěvníci možnost si také přičíst kajimavosti a celkem 80 různých časopisů.

Ani to však není všechno, co městští občané v literatuře dostávají, neboť prostřednictvím PNS (poštovní novinové služby) odebírají denně 3 240 výtisků různých deníků (novin) a na 500 výtisků neprůběžných časopisů (periodik). Ročně na tyto časopisy inkasuje blanenská pošta téměř 600 000 Kčs.

Když konečně k dobru blanenských čtenářů připočteme hlavně jejich podíl na roční tržbě 1, 215 000 Kčs v prodejní KNIHY, je možno uvést tento kápis kronikářský ujištění, že literární produkce všeho druhu nacházela ve městě úrodné čtenářské půdě.

Vlastivědné muzeum

se ani v tomto roce nedočkal dokončení generální rekonstrukce, kapočaté v r. 1959 podle projektu Dr. Ing. Arch. Lubora Laciný. Začátky přestavby, financované až do r. 1964 Krajskou správou památkové péče v Brně, byly velmi svízelné (poslední nájemník opustil kámek teprve v r. 1963) a obliče pokračovaly i po převzetí investorského úkolů ONV v Blansku. Provozující podnik - OSP v Blansku - soustřeďoval práce hlavně do zimních měsíců, kdy výkonnost je nejvyšší, jindy zase rychlejšímu postupu prací překážel nedostatek finančních prostředků. V samotném roce 1967 dosáhly vynaložené náklady částky téměř 700 000 Kč. Jako hotové byly převzaty přímenné interiéry, pokračovaly práce restaurátorské, fasádníkové a zamontování věžní hodiny. Začaly opravy kasetových místností, elektrifikace a dláždění nádvorí, což všechno vedlo také k dočasnému přerušení v kámku umístění OLK.

Podle kontrolního zápisu ze dne 29. 11. 1967 je dokončení prací v dohledu ke 31. 7. 1968 a nadím tedy všechny práce, včetně dřevorezeb prováděných odborníky Ústředí uměleckých řemesel v Brně, dále pokračují. Zbývá konečně projekčně již připravená úprava kámeckého okolí.

Muzejní rada nadále soustřeďuje exponáty z oborů železářství (sbírky umělecké litiny pělí Ing. Frant. Haaseho) a z dějin dělnického hnutí, zatímco chystaná stála a studijní expozice Moravského krasu je shromážděna v depozitářiš Moravského muzea v Brně.

J přes uvedené obliče pracovníci a aktivisté Vlastivědného muzea uskutečnili v r. 1967 pro veřejnost 4 výstavy (Maše ptactvo, modely vlačků, výrobky Chemoplastu Genetářov

a vánoční výstavu jablonecké bixuterie), jakož i přednášku přednášku profesora Dra. Frant. Grüllla a jeho studijní cesty pod názvem Švýcarska pohorí, květena a města.

Předseda muzejní rady (vládní komise ONV) Karel Svěda.

Turistický ruch

Od r. 1966, kdy došlo v naší republice k podstatnému uvolnění cizineckého ruchu, rázem se počty těch, kteří dychtěli poznat dosud nepřístupné cizí země, začaly počítat do statisíců. Nastala nebyvalá konjunktura pro cestovní kanceláře, do té doby vlastně omezený jen na organizaci turistiky vlastivědné.

Vykazují tedy i kancelář Čedoku v Blansku na rok 1967 hodné kajmavých čísel: celková její tržba za cestovní služby do zahraničí představuje téměř 1, 700 000 Kčs, za kulturní kajerdy a rekreační pobyty přes 1, 000 000 Kčs, celkem ubrál Čedok na 3, 300 000 Kčs. Za tyto peníze vypravil do zahraničí 3 360 cestujících, z toho nejvíce do Polska (842) a Maďarska (877), pak do Německé dem. republiky (488), do Rumunska 148, do Jugoslávie 304, do Bulharska 395 a do SSSR jen 48. Pro devizová omezení se nedostalo na kajemce do Rakouska Francie.

V Lučensku uskutečnil blanenský Čedok 6 kajerdů na olomouckou výstavu Flora, na ostravskou a libereckou výstavu po 3, do Brna na veletrh šest. Silně frekventované byly autokarové kajerdy po naší vlasti s výjezdem do Maďarska a Polska, kterých bylo 15 + 13.

Pro úplnost této cestovatelské informace (doplněné též ostatně v kajmamu o Státní bance v kapitole třetí) je však třeba kapsat, že čísla Čedoku zahrnují občany

nejednalo jen o Blansko, ale o celého okresu. Jak dříve, tak i zahraniční výjezdy organizovaly také vlastními autobusy závody ČKD, Metra, Adast, a to nejen pro vlastní zaměstnance, ale též pro školy a JLD. Další stovky blanenských občanů odjížděly do zahraničí i po vlastech českých buď vlastními prostředky nebo se výjezdy organizovány jinými cestovními kancelářemi (Čedok v Brně či jiných měst, Čsl svazu mládeže, družstvo Rekrea a pod.). – Výběr byl bohatý, nabídka rovněž, a proto celé rozsáhlé putování blanenských občanů za poznáním vlasti i ciziny, statistika blanenského Čedoku zdaleka nevystihuje.

Vedoucí kanceláře Čedok Karel Horák - ve funkci od r. 1953.

Městské kino

jako kulturní zařízení MěNV si zachovávalo také v r. 1967 ustálenou kvalitní úroveň výběrem programů, ve kterých diváci mohli shlédnout všechna nová díla naší i zahraniční kinematografie bez časové ztráty po premiérovém uvedení do distribuce, někdy i před pražskými premiérami. Je přirozené, že uvádělo také filmy retrospektivní a hovorů běžného, s. n. konzervativnímu diváckému vkusu, neboť vedle svého kulturního poslání má také úkoly přenosového činitele v městském rozpočtu. Tato vyváženost hledisek nelze vedle kina také zaplnit. Každoročně též uskatečňuje festivalovou přehlídku vybraných filmů v průběhu promítání. V r. 1967 to bylo od 10. do 19. 7. na hřišti Spartaku ČKD.

Celkový počet představení (ve staré budově a potom i v sále LSU) přesáhl číslo 850 a navštívilo je přes 140 000 návštěvníků, kteří zaplatili 622 000 Kčs na vstupném a pro městskou pokladnu to znamenalo čistý výnos 268 000 Kčs.

Kino je svými výsledky po několik let v soutěži mezi pro-
ními kiny Jihomoravského kraje.

Ředitel kina František Okač - ve funkci od r. 1960

Symfonický orchestr města Blanska

dostal v průběhu roku 1967 pevnější organizační základ-
nu v ustavení vlastního výboru a ve vyjasnění hmotných
podmínek pro roční činnosti (nástroje, úhrady cestov-
ného a pod.). Zachovával si dřívější základnu sdružení a-
matérských milovníků vážné hudby a hledal soustavně ces-
ty k uplatnění v kulturním životě města též spoluprací
na divadelních představeních LK Metra (Poloha krev, koncert „Ne-
smrtelné melodie“). Z městských prostředků dostal podporu
9 000 Kčs.

Předseda výboru Frant. Rosina, dirigent Jindřich Dvořák.

Rozhlasové okénko města Blanska

oslavilo v tichosti v r. 1967 desáté jubileum, jubileum
svého kroání. Je jisté v tomto oboru ojedinelé. Vystřída-
lo se na tu dobu několik redakčních i technických vedení,
celou dobu svého kroání však pravidelně, týden co týden při-
pravovalo týdení zpravodajství o městských aktualitách,
hledal a nalézal živé, moderně podané formy relací, které vysí-
lal každý pátek v 16,30 h. pouličními lampami a v 18,20 h.
rozhlasem po drak. - Jednou za měsíc je vystřídá okresní zpra-
vodajství, určeno též pro jiná místa našeho okresu.

Jako redaktori RO se zde vystřídali: Jana Vlachová, Jos. Kalas,
Jan Lbytovský, Milan Hradil, Stan. Kuchař a Jar. Brychtá.

Rozhlasovou techniku řídil Lubomír Kuchař.

Blanenský Kulturní zpravodaj -

vydáváný měsíčně školskou a kulturní komisí MěNV
v r. 1967 nákladem již 4.700 výtisků a doručovaný
prostřednictvím PNS do všech blanenských domácnos-
tí, jakož i do Olomučan, Klepačova, Těchova, Horní
a Dolní Lhoty, soustřeďuje zpravodajství MěNV a všech
kulturních křížků, včetně podrobného programu městské-
ho kina. Je tedy cennou informační pomůckou obča-
nů, neplní však prozatím - s ohledem na platné před-
pisy tiskového zákona a navedené publikační praxe -
daleka funkci časopisu, nolaště pokud jde o kronikářské
dokumentární záknany. Z finančních prostředků MěNV
je hrazen náklad na tisk ve výši 24 tisíc Kč. Tiskne
provazovna O7 Grafia Blansko. - Grafická úprava -
Jiří Polášek, redakce Stanislav Kočvara od r. 1966.

Během roku 1967 došlo k rozhodnutí stranických or-
gánů (nikoliv však jen u nás v Blansku) k restrikci závod-
ních časopisů - Příkopník CKD a Zprávy Metry -
které vedle podnikových informací přinášely také články
o městské problematice. Zůstal pak jediným místním
časopisem týdeník Nový život - vydáváný OV KSČ a
ONV na redakce Jaroslava Parmy. Ten přináší také
kulturní a městské sportovní informace, ovšem jen v roz-
sahu, který mu dovoluje celoblesní působnost.

Kapitola osmá:

SPOLEČENSKÉ ZÁJMY A LIDSKÉ ZÁLIBY

Ze společenských a zájmových organizací, zastoupených v okresním výboru Národní fronty, byla podílou Revolučního odborového hnutí (ROH), představenému Okresní odborovou radou a zastupující v kulturní oblasti národní kluby ČKD a Metry, věnována část předchozí kronikářské kapitoly. Druhým významným společenským činitelem je Okresní výbor Čs svazu tělesné výchovy a jeho dvě městské tělovýchovné jednoty Spartak ČKD a Spartak Metra.

Podmínky, za kterých tělovýchova ve městě pracovala, nelze posuzovat jednoznačně. Samotná technická vybavení - ještě o něm bude zmínka u jednotlivých Spartaků - nebylo sice nevyhovující, alespoň pokud jde o hřiště a tělocvičny, včetně školních. Dříve navadně a nevyhovující je však koupaliště. Citelně chybí umělý led, ne-li vůbec krytý zimní stadion, a také konečně v r. 1967 několikrát nesměle a s beznadějnou praktickou odhodnou zamřela souha po zimních lázních - podporována také velmi vážnými hlasy zdravotníků. A když půjdeme do důsledků, pak obě organizovaná a do značné míry nutně ekonomicky řízená tělovýchovná střediska zdaleka ještě neknamenají dostatek vhodných hřišť pro dětské

hry a tak děti, voláště v nové postavených a hustě nasídlných městských čtvrtích, jsou odkázány víceméně na ulice. Stejně je pak smutnou zkušeností, že pro ty děti a mládež, které najdou cestu do organizované tělovýchovy, stále není dostatek ochotných a pro tuto činnost zaujatých cvičitelů, trenérů, ba ani dohládkitelů na dodržování těch nejzákladnějších pravidel kázně a bezpečnosti při cvičení... a to jsou tedy důvody, které nedovolují jednoznačný soud - ať kladný či záporný, o blanenské tělovýchově.

Spartak ČKD a Spartak Metra

Mezi oběma Spartaky jaksi olupilo v posledních letech ostrí vzájemné rivalnosti - díky káčo! Ostatně tato rivalita byla živena poněkud právě těmi příznivci sportu, kteří sami jakékoli žádný sport nepěstovali a mají jen káčo, že k pojmu „sportovec“ stačí více či méně hlasitě a více či méně vhodné pokřiky za bariérami. Spartakovské soupeření bylo stejně poměrně jednostrannou kálekostí fotbalovou. A když se nyní obě jednoty pohybují uprostřed tabulek mistrovských soutěží, ze kterých je zatím beznadějně vzdalena naděje na postup do divize, poměry se uklidnily.

K uklidnění přispělo také jisté rozdělení zájmů: Zatím co Metra se dokázala v košíkové probojovat do I. ligy mužským družstvem a do II. ligy ženským družstvem a má vedle toho výkonně úspěšné atletky a na dlouhá léta ustáleně věrný oddíl plavců a tenistů, pěstují ve Spartaku ČKD především fotbal a to také s dorostenci i záky (což ovšem nezanedbávají ani v Metře) -

mají však také sdružené stolní tenisty, vedou si dobře v odvíjení, kulečkách a jachtingu, organizačně se dobře kavedli v cyklistice. Tato pestrost oddílových činností je konečně na prospěch také možnému a potřebnému rozdělení diváckého kájinu, což všechno je dnešním celkem přátelskému soužití obou Spartaků a jejich příznivců jenom na prospěch.

Podívejme se tedy nyní blíže na oba Spartaky. Nejprve Spartak Metra, neboť je věkově starší a vlastně pokračuje v předchozí dlouholeté tradici AFK Blansko.

Základna Spartaku Metra

vykazuje v r. 1967 na 890 evidovaných členů, z toho 285 mužů, 80 žen, 85 dorostenců, 40 dorostenek, 140 žáků a 260 žákyň. Rozdělení jsou do oddílů kopané, základní tělesné výchovy, sportovní gymnastiky, košíkové, lyžování, odvíjení, plavání, atletiky, hokeje, turistiky, tenisu, stolního tenisu a šachů. Mají k dispozici rozsáhlý komplex tělovýchovných zařízení, organicky navazujících na původní fotbalové hřiště AFK, koupaliště a dva tenisové dvorce. Postupem let zde dále vyrostl (také za brigádnické pomoci) městský stadion s běžeckou dráhou a dalšími zařízeními pro lehkou atletiku, cvičné fotbalové hřiště, dvorec pro košíkovou a odvíjenou a hlavně moderní tělocvična hala, upravená též pro míčové hry. Mezi starým hřištěm a stadionem je umístěno kluziště - betonová plocha se šatnami a náznakem tribun pro diváky. Popravdě budíž řečeno, že zřídka kdy si diváci přijdou na své, neboť mraků je málo a kvalita ledu je zcela závislá na rozmarech přírody.

Jak počet členů, tak normalita provozovaných sportů

a konečně i rozsah a vybavení sportovišť by povrchního provozovatele mohlo ležet svěst k úsudku, že tedy jsou zde - v porovnání třeba s dobou slávy AFK - výborné podmínky pro úspěšné provozování vškeré tělovýchovné činnosti. Jenže skutečnost je poněkud jiná - prokazatelněji a ze zpráv, předložených výboru jednotlivých oddílů k výroční konferenci, vyčteme nemálo stesků. Přesvědčivým dokladem opravdovných starostí výboru jednoty je hospodářská zpráva, která za rok 1967 vypočítává příjmy v částce přes 540 tisíc Kčs, vydání na 655 tisíc a vykazuje tedy úhrnnou ztrátu téměř 115 tisíc Kčs (a to i po započítání dotace podnikem Melka ve výši 100 tisíc Kčs a příspěvků okresního výboru ČSTV 30 tisíc Kčs.).

Ze zpráv také vysvitají příčiny těchto obtíží: jenom údržba a provoz sportovišť si vyžaduje ročně přes 83 tisíc Kčs, další vysoké náklady vyžaduje výstavba a generální opravy - na 220 tisíc Kčs - , desítky tisíc se vyplácí za cestovné družstvům a jednotlivcům na ubytování a károdny mimo Blansko. Jsou tu nezbytné závazky k podpoře vrcholového sportu, kterým ve Spartaku Melka je košíková mužů, hráčů v I. lize a žen ve II. lize. Značné finanční povinnosti plynou z provozu oddílů kopané. A přitom finanční zdroje má výbor jen ze vstupného na podnicích, dotace a členských příspěvků. Proto usilovně hledá i jiné prameny příjmu, jako je třeba pronajímání vlastního autobusu pro károdny nebo výnos z nové letos vybudované a kařkové nočníhárny.

V oddílu ženské atletiky má Spartak Melka velmi výkonné členky, z nichž Věra Bušová je mistryní sportu, čs reprezentantka a rekordmanka, dále jsou oporou sestry Trojanovy. Jednota má však také v ostatních oddílech úspěšně obhájce dobré pověsti blanenské tělovýchovy (viz dále uvedený seznam nejlepších 10 sportovců jednoty vs. 1967)

Radost mají ovšem také a početně i účast mladě v základní tělesné výchově a sportovní gymnastice.

A tady je 10 nejlepších sportovců Spartaku Mětra v roce 1967:

- 1.) Věra Bušová, mistryně sportu, přebornice ČSSR v přespolním běhu, a j.,
- 2.) I. družstvo košíkové mužů - účastník I. ligy,
- 3.) družstvo košíkové žen - účastník II. ligy,
- 4.) Jožka Trojanová, nositelka I. výk. br. atletiky a lyžování,
- 5.) Jana Planinová, nositelka I. výk. br. sport. gymnastiky,
- 6.) družstvo žen lehké atletiky - krajský přeborník,
- 7.) Miroslav Hudec, krajský přeborník dorostu sport. gymn.,
- 8.) Marie Trojanová, nositelka II. výk. br. atletiky a lyž.,
- 9.) Miluše Črhonková, plavkyně, 2. místo v mistrovství ČSSR,
- 10.) František Jirůšek, člen odd. turistiky. V r. 1967 ušel v akci 100 jarních km celkem 662 km.

Předseda výboru Spartaku Mětra - Jaroslav Hlinovský,
tajemník - Antonín Kniess.

Spartak ČKD,

mladší a blanenský Spartak, začínal před 15 roky doslova s holýma rukama. Jeho tehdejší zakladatelé si umínili, že vybudují v těsném sousedství po válce vystavěného stadionu vlastní tělovýchovné středisko na pokemcích pro tento účel nemalo vhodných. Není účelem tohoto zápisu znova rekapitulovat průběh úsilí o vlastní hřiště. Připomeňme jen, že jejich úmysly měly při samostatném krodu nepatrnou podporu veřejných činitelů, kteří ve snaze všechno na každou cenu sjednocovat a usměrňovat, pokládali další

hráště v Blansku na kbytečný přepych.

Dnešní skutečností je fotbalové hráště - nikoliv však travnaté - s rozměrnou krylou tribunou, plocha pro klu-
ziště s osvětlením pro hokejové kápas a organizačně kon-
solidovaná tělovýchovná jednota s počtem přes 900 evido-
vaných členů, z toho přes 400 mužů, pomalu po stoce žen
a dorostenek a dorostenců a téměř po 150 káčích a káky-
ních. Rozdělení jsou do odborů základní tělesné výchovy (cvi-
čí ve školní tělocvičně na Erbenově ulici) a turistiky -
(organizátora celostátních orientačních závodů Moravským
krajem) a sportovních oddílů kopané, kulek, košíkové,
stolního tenisu, odvíjení, jachtingu, šachů, cyklistiky a
ledního hokeje.

Mimo hrací plochy v Lidlišti má Spartak ČKD her-
nu pro stolní tenis v domové učni v sanatorce, tam má
taky dvorec pro odvíjení, používá novou tělocvičnu od-
borného učiliště ČKD pro míčové hry, kulečnu ve Spole-
čenském domě a konečně lodní základnu v Jedovnicích pro
jachting.

Hlavní pokornost věnuje Spartak ČKD kopané. Hra-
je v oblastní soutěži, tedy o třídě výš než Metra. Dále
se věnuje základní tělesné výchově (družstvo káčů, vedene
Laděnkem Šmejkalem získalo titul „kolektiv socialistické
výchovy“) a jachtingu (oddílka za vedení Rudolfa Kubíka
se dostalo stejného titulu jako káčům LTV). Blanenský pří-
mát - šest okresů - má ve stolním tenisu a kulečkách. V nich
hráje soutěže II. ligy.

Čtrnáctičlenný výbor jednoty má obdobně starosti ja-
ko v Metře, snad o to lepší, že má bližší sepeť se závo-
dem, ovšem zase o to horší, že celých 15 let soustředuje
sily i prostředky na výstavbu stadionů. V r. 1967 zde čle-
nové odpracovali 2 150 brig. hodin a stále a daleko ještě

s ním není hotov. Ostatně i kde se opakují stejné svízle, jako v celé naší tělovýchově: nedostatek cvičitelů, trenérů a pomahatelů, což konečně vedlo v tomto roce k nastavení dalšího přijímání náctva do cvičení v náhl. těl. výchově.

Lokud jde o samostatné hospodaření, vykázal Spartak na straně příjmů 153 000 a ve vydáních 148 000 a tedy celkový přebytek 5 000 Kčs. Menší finanční obrát proti Metře je dáno menším rozsahem a tedy úspornějším provozem zařízení, stejně jako menšími cestovními náklady. Objektivně nutno také konstatovat, že spojením některých větších akcí Spartaku s podnikovými potřebami umožnilo pokrytí provozních a jiných nákladů z jiných než vlastních příjmů, což je konečně v souladu se společenským posláním tělovýchovy a odpovídá též směrnicím ÚRO, podle kterých byla letos mezi Spartakem ČKD, národním výborem ROH a vedením podniku uzavřena dohoda o trvalé formě spolupráce.

Předseda Spartaku ČKD - Josef Trojan,
tajemník Chocholouš.

Spaz pro spolupráci s armádou

[SVAZARM] zaujímá svým výsadním postavením mezi společenskými organizacemi důležité místo ve státě. U nás ve městě má sídlo svého okresního výboru, od roku 1965 umístěné ve vlastním, moderní a všestranně vybavené budově na Pražské ulici. Postavena byla nákladem 1,850 000 Kčs.

V samotném městském okruhu měl Svazarm v r. 1967

Při nákladní organizaci - k toho jednu v závodech ČKD - se 369 členů a při nich kluby radistický, modelářský a Automobilklub. Střeleckého vývoje se účastňovalo 53 členů (k toho 18 káku ZDS), modelářstvím se zabývalo 100 členů (k toho 77 káku ZDS - v kroužcích modelů leteckých, lodních, raketových, železničních a leteckých řízených radiem) a v radistice pracovalo 75 členů (k toho 55 káku ZDS.)

Členové Svazarmu se účastňují také celostátních branných soutěží, jako jsou závody Sokolovský a Dukelský. Blanenská závodnice sestry Trojanovy a Jvoš Šinkora jsou v tomto oboru dokonce členy reprezentačního družstva ČSSR.

Ke Svazarmu je připojena autoškola pro výcvik řidičů.

Má pro tento účel k dispozici 7 motocyklů, 5 osobních a 4 nákladní auta a jeden traktor. Ve vlastní budově má potřebnými učebními pomůckami vybavené učebny a pro výukou štáb odborných instruktorů. Za rok 1967 uspořádala autoškola 7 kursů pro nákladní, 8 pro osobní automobily a motocykly, 2 kursy pro traktor a motocykl, - 11 kursů pro motocykly a 2 pro malé motocykly. Celkem v nich získalo 1025 absolventů v okresu Blansko řidičský průkaz.

Svazarm a jeho kroužky uspořádaly mnoho akcí přístupných veřejnosti, jako okresní přebory ve střelbě malorážkou a pistolí, okresní přebory leteckých a raketových modelářů, krajský přebor motokář, závody a školení branců a též školení cvičitelů civilní obrany obyvatelstva.

V r. 1967 začal Svazarm s výstavbou kryté střelnice v Lále a dokončil výstavbu učeben a dílen pro radisty. Předseda OV Svazarmu v Blansku - Josef Merda.

Svaz československo-sovětského přátelství

se v dalších společenských organizacích Národní fronty zachovával proenslov svou veřejnou působností, svým významem a početnou členskou základnou. V jeho spolupráci na veřejném životě v Blansku se kronikářské kárnany kmiňují v kapitolách předešlých.

V pěti místních organizacích sdružuje Svaz téměř na 2000 členů. Předsedou jeho měst. výboru je Arnošt Barsoň.

Svaz protifašistických bojovníků

uskutečňuje politicko-výchovnou činnost s 95 členy (téměř v některých přilehlých obcích). Jim také obstarává kroky při uplatňování zákonných sociálních nároků. Je stálým podílníkem na oslavách VŘSR a organizátorem každoročních vzpomínkových akcí na padlé v obou světových válkách a na okupaci. - I kulturní komisi MěNV projednávali zástupci organizace návrh na postavení důstojného památníku obětem druhé světové války, k jehož realizaci však v r. 1967 nedošlo pro finanční překážky.

Předseda - Jaroslav Plachý.

Svaz čs. invalidů

obstarává pro své členy hájení osob se sníženou pracovní schopností. Místní organizace tohoto svazu čítá na 70 členů, z toho je několik členů v Jedovnici a Ostrova. V r. 1967 byli v této organizaci přerazeni nevidomí a tím se dřívější stav členů snížil. Invalidi vyvíjeli důležitou veřejnou činnost péčí o organizovaný sběr odpadových surovin (celkem sebrali téměř 20 tisíc kg) a brigádnickou pomocí.

v akci L a v zemědělství. Mají zastoupení v okresním výboru NF (Ing. Jar. Loukota), v soc. a zdravotnické komisi (Křista Langhamerová) a v komisi soc. zabezpečení (V. Škvarečina, který je také předsedou místní organizace).

Mexi zájmové organizace,

jejich členové v místních skupinách pěstují své osobní záliby a přispívají také k aktivnímu veřejnému životu, patřili v roce 1967 také

zahradkáři, myslivci, rybáři, včelaři a chovatelé drobného zvířectva (včetně služebních psů). —

O nich však až příští rok...

Kapitola devátá:

JAK JSME SI ŽILI

Kronikářské svědectví o životní úrovni blanenských občanů v r. 1967 nechce a ani nemůže se prohlašovat za fundovaný sociologický průzkum, i když se jedná o podrobný průzkum. Jde pouze o srovnávací káňnam některých, pokud možno statisticky ověřených údajů o složení a sociálních podmínkách městských obyvatel, o výši jejich příjmů a naproti tomu o cenách životních potřeb a životních nákladů vůbec, aby takto samy od sebe vyplynuly souvislosti o tom, jak jsme si u nás žili.

O sociální a věkové složení městského

obyvatelstva musíme použít statisticky zpracované údaje za rok 1965, protože každoročně se takový průzkum nekoná. Nepůjde však najisto o nějak podstatné rozdíly, neboť počet obyvatelů v r. 1967 (hlášených k trvalému pobytu) se zvýšil jen na 11.365, zatímco v r. 1965 jich bylo 10.827.

Z tohoto počtu (10.827) bylo tehdy v r. 1965:

můžů zaměstnaných v Blansku	2.946,
můžů zaměstnaných mimo Blansko	1.031,
žěn zaměstnaných v Blansku	2.405,
žěn zaměstnaných mimo Blansko	383,
<hr/> Celkem tedy zaměstnaných osob	5.351. 2.

Toto číslo znamená 49,5% z celkové počtu obyvatelů města, kteří měli příjem z pracovního poměru.

K tomu přistupují důchodci (13,4%) v počtu 1450, takže celkový počet obyvatel s vlastním příjmem byl 6801. Děti a osob bez příjmu bylo 37,1% 4026.

Podle věkového rozdělení

bylo v r. 1965...	děti do 5 let	1011	- 9,3%
	do 14 let	1983	- 18,3%
	15-19 letých	889	- 8,2%
	20-59 letých	5780	- 53,5%
	starsích	1164	- 10,7%
	<u>Celkem</u>	<u>10827</u>	<u>= 100%</u>

(Počet důchodců není jednoznačně určen věkem, neboť u žen jsou podmínky rozdílné pro odchod do důchodu).

Z právě uvedených čísel lze vyvodit tyto obecnější závěry:

- 1.) Prakticky všichni dospělí občané města - bez ohledu na mužské a ženy - jsou zaměstnaní a tedy téměř v každé rodině jsou dva příjmy, v menšině 3 i více.
- 2.) Město má převážně mladé občany; a proto také vysoký podíl dětí do 14 let (téměř 28%).
- 3.) Vysoká zaměstnanost vytváří příznivé předpoklady pro relativně vysokou životní úroveň.

Bytové poměry:

V sledovaném roce 1965 bylo ve městě celkem 3100 bytů o 8.920 místnostech a úhrnné ploše 106 000 m² (mimo místnosti pod 8 m²). Na jeden byt tedy připadá 34,3 m² plochy a 3,5 osoby. Protože platná norma čs. stanoví na jednu

osobu nejméně 10 m² obytné plochy, zatímco u nás to bylo 9,8 m² - znamená to, že u celkového počtu městských bytů je 1300 přelidněných.

Tyto údaje se do konce roku 1967 v podstatě neměnily, neboť nově postavené byty kryly přirozený přírůstek obyvatel a nahradily křpaty bytů u asanovaných domů.

Ještě k samotným bytům:

1. 732 z nich bylo v nájemních domech a bydlilo v nich 6.485 obyvatel. V rodinných domech bylo 1.368 bytů pro 4.342 obyvatel.

Příjmy obyvatel

nejlépe ukazují statistické měsíční průměry mezd a platů jednotlivých blanenských podniků (hlavních) a oborů, jak je v r. 1967 evidovala Státní banka, pob. v Blansku.

ČKD - 1 883 Kčs,	potravinářské obch. - 1377 Kčs,
Metra - 1 597 Kčs,	restaurace - 1241 Kčs,
Adast - 1 806 Kčs,	ČSAD - 1811 Kčs,
OPP - 1706 Kčs	zdravotnictví - 1513 Kčs
Služby - 1282 Kčs,	školský - 1486 Kčs.

V oborů posledních oborech v r. 1967 provedené platové úpravy lékařů a učitelů jsou ve vykazovaných průměrech - zakresleny mezdami početných zdravotnických a školských pomocných pracovníků. Ve všech případech jde o celkové průměry zaměstnanců, tedy mužů i žen.

Důchody

Jejich výše je velmi rozdílná. Jak vyplývá ze zprávy komise sociální a zdravotní (v kapitole druhé), žili v našem městě v r. 1967 důchodci s příjmy od 190 do 250 Kčs,

naproti tomu několik málo, snad 10-20, důchodců pobíralo přes 1400 Kčs důchodu měsíčně. Propočítaný průměr všech důchodců činí asi 850 Kčs měsíčně.

K rodinným příjmům patřily ovšem také přídavky na děti, a to:

na 1 dítě 70 Kčs měsíčně, na dvě 170 Kčs, na tři 400 Kčs, na čtyři 690 Kčs a na pět 880 Kčs.

Rodinné výdaje

Přibližný obraz o nich dávají tržby v obchodech a provozovnách Glukčeb za rok 1967. Přitom je nutno také uvážit, že jednak ve městě nakupují obyvatelé okolních vesnic (hlavně průmyslové kboři) a naopak zase blanenská občana nakupují něco mimo Blansko. Leč i takto jde o údaje zajímavé a do jisté míry orientační.

Za samotné potraviny (v pěti obchodech, k tomu čtyři samoobsluhy) se utrátilo 29, 040 000 Kčs, za lahůdky v jedné prodejně 2, 018 000 Kčs, ve čtyřech kantinách závodů ČKD celkem 5, 450 000 Kčs. Další kantiny v Melčce, na ONV a jinde nejsou statisticky podchypeny. Za potraviny, maso a zemědělské produkty v prodejně Jednoty na Dukelské třídě 1, 882 000 Kčs, v nové otevřené prodejně Jednoty v Lidlišti za jeden měsíc 400 000 Kčs, za mléko a mléčné výrobky ve čtyřech mlékárnách 5, 444 000 Kčs, za maso a masné výrobky ve čtyřech prodejnách 8, 069 000 Kčs, za koleninu ve čtyřech prodejnách 3, 957 000 Kčs, ve dvou cukrárnách 1, 242 000 Kčs.

Za potraviny tedy celkem asi 54, 787 000 Kčs.

Textil

se prodával ve 4 prodejnách (konekce, pracovní oděvy a kožichy a dvě prodejny textilu kusového včetně nábytkového) na 18, 664 000 Kčs, obuv v jedné prodejně na 5, 805 000 Kčs (mimo karkákovou obuv v družstevu Gnaha), drogistické zboží ve dvou obchodech na 4, 354 000 Kčs, domácí potřeby (lékářské zboží, sklo a porcelán, elektrospotřebiče) na 11, 791 000 Kčs, drobné zboží (hračky, sportovní potřeby a papír) na 3, 320 000 Kčs ve dvou prodejnách, dále klenoty a exkluzivní bižuterie na 1, 333 000 Kčs a optika na 349 000 Kčs.

Za průmyslové zboží tedy celkem 69, 387 000 Kčs.

V blanenských restauracích se na rok 1967 utrátilo celkem 11, 300 000 Kčs (tedy hruba 1 000 Kčs na každého obyvatele bez rozdílů věku a pohlaví), z toho přibližně asi 20% připadá na jídlo a 1, 320 000 Kčs na klen-keř lioviny.

Tržby v provozovnách Služeb města Blanska jsou uvedeny v kapitole druhé.

Náročnější než úhrnna výše tržeb jsou ovšem maloobchodní ceny, placené za různé životní potřeby. Uvedme si alespoň některé z nich, a to vždy - pokud je to možno - průměrné za různé kvality nebo druhy. Nejprve tedy ty hlavní na potraviny, které tvořily největší položku rodinných nákladů:

mouka hrubá	3, 80 Kčs na 1 kg,	másla	40 Kčs na 1 kg,
hladká	3, 20 Kčs, "	umělý tuk	22 Kčs "
cukr	7, 30 Kčs "	chléb	2, 60 Kčs na 1 kg.

rohlíky - 1 kus 30 hal, brambory 1 Kč na 1 kg, jidly olej (500 gr) 13-, mléko 1,90 na 1 litr.

Maso hovězí od Kč 17 do Kč 40- na 1 kg, maso vepřové od 20- do 35-Kč, telecí od 15- do 40-Kč, sádlo 25-Kč, salám 28; 30; 32; 36-, uherský 90 Kč na 1 kg, vejce - 1 kus 1 Kč - 1,50 Kč, kukuřičná káva - 1 kg 160 Kč a rýže 1 kg - 8-Kč

Nápoje: 1 l piva 10° - 3,40 Kč, pilsenské 3,70 Kč na půllitr; víno na 1 litr 13 - 24 Kč, rum 75-Kč, slivovice 110-Kč, koňak 130-Kč na 1 litr.

Ovocný sirup 1 láhev 5-7 Kč, limonáda 0,3 l na 60 hal.

Tabákové výrobky: Nejlevnější cigarety partykánské Kč 1,60 na 10 kusů. Mnohem kádanější však byly dražší druhy a také s filtrem v cenách 5-8 Kč na 10 kusů. Doutníky šly poměrně málo na obyt, druh Kuba stál 1,10 Kč na 1 kus, tabák luhový od 1,20 do 6,- Kč na balíček o váze 50 gr., cigaretový stejný balíček 6,50 - 9,50 Kč.

V prádle a ošacení byla velmi rozlehlá paleta výrobků běžných i dražších, v textilních hlavně pak vlivem stále se rozšiřujícího sortimentu tkanin z umělých hmot - (vláken). Platila zásada, že módní zboží bylo i podstatně dražší, a proto také výběr a nákup se řídil vkusem, požadavky i možnostmi káčanů. Všeobecně je možno říci, že blanenská občana - a hlavně občanky - obzvláštní šetrnost při textilních nákupech neprojevovali, takže v obchodech převládala více nedostatek módního, než běžného zboží, a to i pro děti. Proto v cenách jeví několik ukázek: pánská košile stála 60, ale také 250 Kč (bílá dederonová), dámské kombiné 50, 80 i více Kč, obuv páv.

ská a dámská se pohybovala v cenách 60 - 140 Kčš, velmi hledaná však byla obuv kůžně šitá s cenami 200 - 300 Kčš. Konfektní pánský oblek se dostal na 400 Kčš, ale také na 1200 Kčš, dámský kožík z přírodních kůže kolem 2.800 Kčš, z umělých kožíšin kolem 1.400 Kčš.

Z průmyslových výrobků si uvedme pouze ty, které byly předmětem stálého zájmu při realizování domácnosti: rozhlasové přijímače 750 - 1.350 Kčš, televizory od 3.500 - 4.500 Kčš, vysavače prachu 400 - 950 Kčš, chladničky elektrické na 40 l na 1.600 Kčš, pračky 900 až 1.050 Kčš, dětské kočárky 700 - 900 Kčš. - Malý motocykl Dionyx 3.270 Kčš, motocykl 125 cm 3.500 Kčš, 175 cm Kčš 7.600 -, skútr Kčš 6.000 -. - Auta: Trabant 28 tisíc, Wartburg 43 tisíc, Škoda 47 tisíc a Volva 56 tisíc Kčš.

V r. 1967 bylo v Blansku na 650 osobních aut, na 700 motocyklů a přes 350 mopedů. Garáží bylo přes 80 hromadných a více jak 200 v rodinných domech. Benzin stál 1 litr Kčš 2,- a 2,40 Kčš. Poplatky za viděcí listy v autoškole Traxamu: u nákladních aut Kčš 2.134,- pro osobní auto Kčš 1.220,-, pro motocykl 327,- Kčš.

Výstavba rodinného domku „na klíč“ od Okresního stavebního podniku v nové kalifornské čtvrti u pekárny stála 150 - 165 tisíc Kčš. Byl to čtyřpokojový řadový domek se třemi podlažími a komfortním bytem včetně garáže a kahrádky.

Členové stavebních družstev skládali na dodavatelský úpisov výstavby na dvoupokojový byt kolem 20 tisíc Kčš. Nebylo to vždy stejné, záleželo na ceně stavby a státním příspěvku. Museli však čekat 3 i více roků, než se dočkali bytu.

Náklady na domácnost - jen některé jako ukáзка: elektřina 70 hal, plyn 80 hal, nájemné ve státních dvoupokojových bytech se počítalo měsíčně kolem 100 Kčs jako náklad mimo poplatky na topení a teplou vodu. Stejně se počítalo ústřední vytápění v dřevěných bytech a splátky na byty v těchto případech činily 90-140 Kčs. Měsíční poplatek na televizi činil Kčs 15,-, na rozhlas 10- Kčs, na rozhlas po drátě 5 Kčs.

Hnědé uhlí 1q 16 Kčs a více, černé uhlí přes 20 Kčs.

K výdajům blanenských občanů patřily však také např. náklady na zahraniční výjezdy s Čedokem o dovolených, které se podle délky pobytu a kudy pohybovaly v průměru při 14 dnech mezi 1.500-5000 Kčs (i více - např. do USA nebo na Kubu).

Blanenští občané však také nijak nešetřili na různých sázkách v naději na získání auta či jiného bohatství: ve Sportce, Lázeňce a Matesu, mimo losy, jejich prodej není ziskotvorný. Tak ročně vydali přes 1,5 milionu korun.

Samotné ceny a některé poplatky - např. nájemné - nebyly však bez určitých státních zásahů a intervencí, stejně jako zavedený systém daně z obrátu svým způsobem pohyb cen výrazně ovlivňoval.

Jinak ovšem údaje o příjmech a výdajích blanenských občanů, jak jsme je uvedli, v podstatě celkem spravedlivě svědčí o jejich životní úrovni, i když přirozeně nejde o svědectví úplné.

Měli bychom se také podívat např. na náklady na kulturu: Vstupné do kina se pohybovalo mezi 2-8 Kčs,

do divadla menší 6-12 Kčs, na koncertní pábaoy 5-15 Kčs,
na sportovní podniky 1-6 Kčs. Občané však mají i jiné po-
platky - jako za děti v jeslích Kčs 200 - měsíčně, strav-
ně ve školkách Kčs 4 denně a obědy ve školách 3 Kčs.

Požadavky, přání a zájmy občanů se podstatně li-
ší podle různých společenských vrstev - i uvnitř jich - a
věkových skupin. U některých převládá hledisko osobní
prestíže, u jiných - s menšími příjmy - jsou hlavní sta-
rosti náklady životně zcela nezbytné. Vysledoval ovšem
všechny tyto vztahy a jejich důsledky nepatří jim do pro-
stého kronikářského záznamu v kapitole, jak jsme v r. 1967
v našem městě řídili.

Kapitola desátá:

UDÁLOSTI - LIDÉ - ŽIVOT

Závěr roku 1966 a počátek r. 1967 znamenal dny smutku a rozloučení s národním umělcem

Vincencem Makovským,

kteřý ve věku 66 let zemřel 28. prosince 1966 a byl dne 3. ledna 1967 pohřben - po předchozím rozloučení v Janáčkově divadle v Brně - v Novém Městě na Moravě. Nekrolog v brněnské Růžnosti napsal spisovatel Jakubír Toměček a nadepsal slovy:

Padl gigant, podtatý stěžen, ze smrti na Žižkově hoře nejvyšší, až se země zachvěla. Vysočino, plač!

A nemálo blanenských občanů bylo v tyto dny hluboce zarmouceno, neboť právě s našim městem je dílo národního umělce V. Makovského spojeno neoddělitelně. Nejenže on sám - velkoryse a s chápavostí velkého umělce - věnoval v r. 1960 tehdejšímu Výboru žen na nesměle přednesenou žádost Památník Boženy Němcové, kteřý zdobí parčík na Žižkově ulici, ale mnoho dalších soch a plastik Makovského bylo právě v Blansku vytesáno do kamene a vlito do kovu. Mistr byl v kamenických dílnách blanenské Kamenny a ve kdesi kovo-

ligně Ústředí uměleckých řemesel velmi častým hostem, strávil zde mnoho dnů, kdy radil, opravoval a s poslední mistrovskou retuší dokončoval s láskou a s citlivým zájmem blanenských kamenosochařů a uměleckých kovolijnů vytesaná a odlitá díla, určená pro galerie, Pražský hrad a různá jiná místa naší vlasti. Proto kronikářský záznam z 1967 našeho města nemůže umřet národního umělce Vincence Makovského pomínout. Pro věčnou paměť zde naznamenevává všechna díla, která veliký Mistr svěřil blanenským podnikům ke konečnému provedení:

V blanenské Kameně:

Památník Boženy Němcové	- vápence 360cm	- Blansko
Hlava St. K. Neumanna	- travertin 180cm	- Bílovice n. Sv.
Hlava J. A. Komenského	- vápence 140cm	- Brno - Obřany
Žena po koupeli	- vápence 100cm	- Karl. Vary
Milenci - relief	- mramor 105x65	- Nár. gal. Praha
Píseň o vodě - relief	- vápence 12,5m x 3,8m	- Podhradí n. Op.
Lev - plastika	- diorit 165cm	- Pražský hrad
Ženský akt	- diorit 75x60cm	- Mor. gal. Brno

Na všech těchto sochách pracovali v letech 1951 - 1967 sochaři Karel Řezník, Josef Špaček, Frant. Kozubík, Frant. Štöhr a Josef Leitker, dále pak Alois Cihlař a Vojtěch Adler.

Vedoucí Kameny - Drahoš Kuchař,
mistr - Jaromír Šmerda.

V blanenské kovoligně Ústředí uměleckých řemesel v Brně:

Vítězství (hlava)	Galerie Olomouc
Studeňka mluvící k lidu	Galerie Gottwaldov
Dívka s děčkem 2x	Národní galerie Praha

Alois Mrštík - studie - figura - Galerie Olomouc
 hlava ženy 2x - Anglie, rámek hluboká
 Prometheus Mor. galerie Brno
 Divčí sen (sorko) 3x Národní a mor. galerie
 Výstava č. umění Bukurešť
 Busta prof. Bláhy Městský kabinet Brno
 ještě v práci: Sedící žena, Ležící žena - pro Mor. galerii Brno

Na těchto dílech pracovali kováři a formíři Vlad.
 Staněk a Mil. Šrůček, cizeléři Ot. Jmíd a Wolfgang
 Bechaček.

Mistr kovářiny Josef Jakubec.

Louňské kronikářské záznamy v rámci úplnosti
 doplníme několika řádky věnovanými řediteli Vilemu
 Kudlovi, který po ZDS na Leninově ul. odešel v r. 1966
 do důchodu.

Blanenský rodák (27. 5. 1905) maturoval v r. 1925 na st.
 učitelském ústavu v Brně; v letech 1925-1936 působil na škol-
 lach ve Sloupě, Knínicích, Kobylovicích a Jedovnicích, na-
 čem přešel do tehdejšího okresu klínského, kde nejprve učil na
 pokusné měšťanské škole ve Zlíně (1936-1950) a v dalších
 dvou letech byl ředitelem na střední škole v Gottwaldově.
 Po pozdějším dvouletém působení ve funkci okresního inspek-
 tora v okrese Kyjov byl další dva roky opět ředitelem střed-
 ní školy v Želechovicích nad Dřevnicí. Odtud se pak vrátil
 v r. 1954 do rodného okresu. Zde nejprve učil čtyři roky
 na osmileté stř. škole v Rájci n. Svít, v letech 1958-1961
 vykonával funkci zástupce ředitele na ZDS Leninova, v le-
 tech 1961-1962 byl ředitelem ZDS na Erbenově ul. a svoji ří-
 vodní dráhu uzavřel jako ředitel ZDS na Leninově ulici.

Ocenění jeho dlouholeté učitelské práce se mu dostalo od vlády Čsl. republiky udělením titulu zasloužilý učitel v r. 1964.

Zasluky občanů o město,

o jeho výstavbu a veřejný život v něm se rada MěNV snaží na pomoci svých komisí a odborů každoročně shromáždit, kvantifikovat a ocenit - protože zdaleka ne všichni občané projevují stejný zájem a pochopení o tyto společensky významné záležitosti.

Za rok 1967 se na plenární schůzi MěNV dne 24. 1. 1968 ve velkém sále ZK Metra dostalo takto veřejného uznání, poděkování a věcných odměn devíti občanům, a to:

Eduardu Doraxilovi,

Jiřímu Zateckému,

Aloisu Koprivovi a

Josefu Němcovi jako nejstarším a dlouholetým členům dechových hudeb Okresního domu osvěty a ZK ČKD,

resp. Symfonického orchestru města Blanska, dále

Stanislavu Kocvarovi za všestrannou veřej. činnost,

Pavlu Martinkovi za obětavost v práci požár. sboru,

Karlu Nevřivovi, st.,

Antonínu Málkovi a

Janu Věkalovi za příkladnou pomoc při brigádách na zvelebení města.

Dále byla poděkováním oceněna společenská obětavost osmi členů ZK ČKD, osmi členů ZK Metra, sportovní a cvičitelská aktivita 10 členů a 2 kolektivů Spartaku ČKD a 11 členů, - mezi nimi na prvním místě mistryně sportu Věka Bušová - a 2 kolektivů Spartaku Metra (z nich prvotřídního družstva košíkové).

Z ostatních občanů dostali zvláštní poděkování:

5 členů místní jednoty požárního sboru,
15 instruktorů přípravy obyvatelstva k civil. obraně vlasti,
20 občanů, kteří odpracovali více jak 100 brigád. hodin,
9 občanů s počtem přes 75 a 29 s počtem přes 50 brigád-
nických hodin v r. 1967. - Konečně to bylo 10 občanů světo-
mitě provádějících kontrolu obchodů a provozoven.

Všichni vyhodnocení se po slavnostním aktu, provede-
ním předsedou MěNV Josefem Kovářikem a po pohostění
účastnili pro ně uspořádaného estrádního programu brněv-
ských umělců.

Vzorní dárci krve

Ze členů místních skupin Čsl Červeného kříže, kteří da-
rovali krev pro káchranu krevních, byli vybráni tři pro státní
vyznamenání Jánského plaketou:

Stanislav Borek (Mebra), Pražská 61 ka 16 darů,
Jaroslav Kunc (Adast), Sadová 31 ka 11 darů,
Marie Buriánová (Mebra), Čelčického 7 ka 10 darů.

Vzorní řidiči

Celkem 5 řidičů ze závodu ČSAD v Blansku dosáhlo
500 tisíc km jízdy bez nehody a obdrželi zlatý odznak:

Ladislav Kučera, Miloš Pavlíček, Zdeněk Tomá-
šek a Lad. Vágnér s autobusy a Jar. Sedláček s náklad-
ním autem.

Obvodní lékař MUDr. Jiří Nepustil
prožil podstatnou část roku 1967 jako lékař československé

výpravy geologů v Mongolsku a vrátil se na své působiš-
teř během r. 1968.

Volné soboty

I jejich zavedením bylo (nejed v našem městě) dost trápení
a korpaků. I výjimkou holičství kůstaly všechny provozovny
služeb uzavřeny (až na jedinou groteskní výjimku: mohli jste
si vyjednat kremaci v pohřební službě). Pošta doručovala pou-
ze noviny, kdežto ostatní kásilky ne. Volné soboty drželi
pracovníci spořitelny, jezdil americký počet autobusů a vla-
ků, na úřadech se nepracovalo. Také pracovníci kulturních
zářeků (s výjimkou kina) kůstávali doma. Všichni chtěli mít
volno a vůbec nepřemýšleli, že stejně volno by mohli požá-
dovat také zaměstnanci elektráren, plynáren, vodáren, kok-
hlasu, televize, benzínových stanic, pohostinských provozoven.
Protože se takto svérázně projevovalo pojetí nároků na volné
soboty a dosti se kokhákelo kúknými hlásanými proklama-
cemi, kronikář tuhu životní zkušenost roku 1967 kákna-
menával pro poučení a možná i pro pobavení příštích generací.

Jak jsme se soudili?

Vážené korpory občanů se kákony měl na starosti Okres-
ní soud v Blansku, předseda Dr. Kautišek Pivoda.
Soud rozhodoval o kávaných případech porušování socialistic-
ké kákonnosti. Za rok 1967 bylo kústných případů celkem 350;
v tomto počtu jsou kákenutý případy z celého okresu, kádím
co na blanenskej zich připada 85. Nejčastějšími předměty
soudního jednání byly důsledky dopravních nehod. Jeden ka-
kový případ, který ve městě vzbudil značný kokruh, kávinil
v káři občan J. V., který vjel autem na chodník u kávodu

Mezra, zranil dítě a ujel. Byl odsouzen ke dvěma letům vězení podmíněně na 5 let a k odnětí řídicího průkazu rovněž na 5 let, polehčitel okolnost bylo stáří nad 65 let a dosavadní kachovalost. - Časté bylo výtržnictví v opilosti, rozkrádání socialistického majetku.

Agenda občanskoprávní zaznamenala na 440 případů, z toho 104 rozvodů (na celém okresu).

Mírnější přestupky zákonů řešil Místní lidový soud, zvolený na funkční období 1966-67 na plenární schůzi MěNV 1.12.1965 - předseda Adolf Škoupý. Za celé funkční období do konce roku 1967 projednal celkem 53 případů (15 pro social. vlastnictví, 6 proti osobnímu vlastnictví, 25 proti občanskému soužití, 6 proti pracovním někáním a 1 proti kájmům socialist. hospodářství.). MLS ukládá jako tresty napomenutí (21x), veřejné důtky (6x), peněžité pokuty (10x), nápravná opatření srážkami z platů (13x) nebo od trestu upustí (3x). Další 30 případů postoupil MLS jiným místním soudům v kraje - dech nebo místech bydliště. Členové MLS si stěžují na tyto nedostatky: k jednáním se nedostavují - i když jsou poroční - zastupci občanských výborů nebo národních výborů ROH našich podniků, do nichž provinilec patří. Orgány veřejné bezpečnosti předávají MLS případy, které patří jiným soudům. Oporu nacházejí členové MLS voláště u instruktora, předsedy Okr. soudu Dra Fr. Divodý. Zprávy podávali radě MěNV (o své činnosti).

Drobná ostatní provinění řeší komise pro ochranu veřejného pořádku při MěNV - předseda posl. Frant. Krutis). Ta projednávala celkem 27 přestupků proti ustanovením §§ 17, 18, 19 zákona 60/61 Sb., z toho 2 u mladistvých, při čemž hlavním smyslem projednávání je občanská výchova. Proto

také 5 případů skončilo bez opatření, 3 se postoupily společenským organizacím, v 9 vysloveno napomenutí a v 10 uložena pokuta. Jednáním komise byli vždy přítomni zástupci Věřejné bezpečnosti, spolu s nimiž také uskutečnila komise několik výchovných besed na školách a v učilištích.

A poslední kronikářský zápis roku 1967 patří těm, kteří se citlivě starají o poslední věci člověka: jsou to členové Společnosti přátel žehu (předseda Ad. Skoupý). Je jich téměř 400 a vdčíme jim za péči o krájení umového háje, za kavedení pietního aktu rozptýlu popela, za soustrastně lidská slova útěchy při pohřbech a za prosakování kámenů na postavení třeba skromné, ale důstojné obřadní síně na kdejším hřbitově...

... a závěrečné slovo kronikáře

Všechno jednou skončí - tedy také zápis o blanenském životě v r. 1967. A kronikář - když po sobě pročítá, co napsal, klade si nálehavé otázky: Je tam opravdu všechno? Nechybí tam nic? Bylo to opravdu tak a ne jinak? - Vždyť přece - takhle bylo poněkud jiné, samo není úplně a tedy zase méně by bylo více...

Jenže, takové pochyby mohou mít právě jen současníci. A účastníci - živí svědkové. Ti všichni byli u toho a každý z nich vše viděl, prožil a cítil jinak - po svém, právě tak jako kronikář. Napsána je tedy jeho pravda a spravedlivě ji posoudí až ti, kteří přijdou a převězmou pochodň života po nás. Neboť teprve oni budou nekaujati, ne-stranní - a proto také moudřejší...

